Bat. Gen.
VI
512.

REGLEMENT OP DE EXERCITIËN DER GENIETROEPEN

R. E. G.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI 512.

REGLEMENT

OP DE EXERCITIËN DER GENIETROEPEN

R. E. G. II

Uitgegeven op last van den
Commandant van het leger

LANDSDRUKKERIJ WELTEVREDEN
1922

B.A.T.
GENOOTSCHAP
VAN
K.E.N.W.

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.

Tanggal : 1-7-2010
Nomor Induk : 1530 JPN-Mus
BIB - ID : 893960
ITEM - ID : 212121267
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL

INHOUD.

	Blz.
Algemeene bepalingen	1
Het commando	3
SOLDATENSCHOOL.	
Inleiding	4
HOOFDSTUK I. De passen	8
HOOFDSTUK II. Exercitiën in gesloten orde	11
Eerste onderdeel	11
De richtingen	11
De wendingen op de plaats	12
Regels voor de marschen	13
Het aanmarcheeren	15
De wendingen in den marsch	15
Het halt houden	17
De zwenking	17
De opmarschen	18
Tweede onderdeel	20
Exercitiën op een gelid met de karabijn en het kapmes	20
Algemeene behandeling van de karabijn en het kapmes	20

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Blz.

De karabijn bij den voet 20
Het aan den schouder hangen en het afzetten 21
Het presenteeren en het afzetten 22
Exercitiën met het kapmes 22
Het trekken van het kapmes 23
Het in den arm nemen van het kapmes ... 23
Het „in hand'' nemen van het kapmes ... 24
Het presenteeren van het kapmes 24
Het „in hand'' nemen van het kapmes uit de houding met het kapmes gepresenteerd 25
Het opsteken van het kapmes 25
Uitvoering van exercitiën met de karabijn en met het kapmes onder één commando 26
Het knielen, het liggen en het opstaan ... 27
Het opzetten en het afnemen van de bajonet 28
Herhaling van het eerste onderdeel 29

Derde onderdeel 30

De richtingen 30
De flankopstellingen en de flankmarschen 31
Uit de formatie in front overgaan tot de formatie met vieren 34
Uit de formatie met vieren overgaan tot de formatie met eenen en omgekeerd 35
Het oefenen met den looppas 36
Het knielen, het liggen en het opstaan ... 37
De stormaanval 38
Het aan rotten zetten en het weder nemen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Blz.

van de karabijn, het afleggen en het omhangen 39

HOOFDSTUK III. Oefeningen in verspreide orde 42

EERSTE ONDERRICHT VAN DE SECTIE 44
Het in gesloten brigades oplossen, het verspreiden en het verzamelen 45
De vuren 48
De marschen en de stormaanval 49

OPLEIDING VAN DE GROEP IN HET TERREIN 50

Bijzondere plichten van den tirailleur ... 53

OPSTELLINGEN EN BEWEGINGEN VAN DE SECTIE TOEGEPAST IN HET TERREIN 54

Bijzondere plichten van den groepscommandant 56

De compagnie en het bataljon.

HOOFDSTUK IV, opstellingen en bewegingen in gesloten orde 58

EERSTE ONDERDEEL: *de compagnie* 58

Indeeling en opstellingen 58
Algemeene bepalingen 60
De richtingen 63
Het liggen en het opstaan 64
De wendingen 65
De marschen 66
De afstanden of tusschenruimten eener colonne vergrooten en verkleinen ... 68

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Blz.

Het veranderen van directie eener colonne 70
Uit de colonne met tweeën of vieren tot de frontcolonne overgaan en omgekeerd 72
Uit de orde van bataille in een open frontcolonne overgaan met het front naar rechts (links) en omgekeerd ... 72
Uit de orde van bataille in een frontcolonne overgaan met het front naar voren en omgekeerd 73
Het uiteengaan en het verzamelen 75

TWEEDE ONDERDEEL: *het bataljon* 76

Indeeling en opstellingen 76
Algemeene bepalingen 79
De richtingen 81
De marschen 82
De afstanden eener frontcolonne vergrooten en verkleinen 83
Het veranderen van directie van een frontcolonne 83
De uitgestrektheid eener colonnenlinie vermeerderen en verminderen 83
Overgang uit de gesloten frontcolonne tot de colonnen-linie (massa) met het front naar voren 84
Overgangen uit de colonnen-linie tot:
a. de gesloten frontcolonne met het front naar rechts (links) 84
b. de gesloten frontcolonne met het front naar voren 85

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Het uiteengaan en het verzamelen 85

HOOFDSTUK V, het gevecht der genietroepen 87

Algemeene grondslagen 88
Vuurleiding 91
Het vuurgevecht 91
Nachtelijke ondernemingen 92
Wenken voor de opleiding in het gevecht 93
Fluitsignalen 95

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VERKORTINGEN.

c°.	beteekent	commando.
c°s.	„	commando's.
w.c°.	„	waarschuwingscommando.
u.c°.	„	uitvoeringscommando.
aanw.	„	aanwijzing.
uitv.	„	uitvoering.
uitvⁿ.	„	uitvoeringen.
bew.	„	beweging.
opm.	„	opmerking.
opmⁿ.	„	opmerkingen.
ct.	„	commandant.
cⁿ.	„	commandanten.
d.ct.	„	detachementscommandant.
b.ct.	„	bataljonscommandant.
c.ct.	„	compagniescommandant.
b.at.	„	bataljonsadjudant.
s.ct.	„	sectiecommandant.
br.ct.	„	brigadecommandant.
br.cⁿ.	„	brigadecommandanten.
g.ct.	„	groepscommandant.
g.cⁿ.	„	groepscommandanten.
r.gᵉ.	„	rechterguide.
l.gᵉ.	„	linkerguide.
gˢ.	„	guides.
S. S.	„	Soldatenschool.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ALGEMEENE BEPALINGEN.

1. De officieren moeten bij alle exercitiën en toepassingen uit dit reglement in den door hen bekleeden en in den naast hoogeren rang, de onderluitenants en de onderofficieren-instructeur tot in den luitenantsrang, practisch kunnen optreden. Hun theoretische kennis zal het geheele reglement omvatten.

Voor de Europeesche onderofficieren strekt zich de theoretische kennis uit tot den geheelen inhoud der S.S., zoomede tot de verplichtingen als s.ct., br.ct., g.ct. en g^{e}., in welke functiën zij practisch moeten kunnen optreden; voorts moeten zij de S.S. practisch kunnen onderwijzen.

Voor de niet-Europeesche onderofficieren en de Europeesche korporaals bepaalt zich een en ander tot de Hoofdstukken I en II der S.S. en de verplichtingen als br.ct., g.ct. en g^{e}.; voor de niet-Europeesche korporaals tot Hoofdstuk I, het eerste en tweede onderdeel van Hoofdstuk II der S.S. en de verplichtingen als g.ct. en g^{e}.

2. Wanneer de compagnieën door geringe getalsterkte tijdelijk uit een kleiner dan het normaal aantal organieke onderdeelen bestaan, kunnen voor de formeele beoefening van dit reglement de ontbrekende sectiën door lijnen worden aangegeven.

3. Ten einde het reglement met de vereischte juistheid te kunnen onderwijzen en toepassen is het noodzakelijk dat officieren en kader den tekst der „Uitvoeringen", inzonderheid van die, omschreven in de punten: 48, 50 t/m 64, 66 t/m 68, stiptelijk weten weer te geven.

4. Tenzij het tegendeel is bepaald, wordt vrijheid gelaten in de volgorde der exercitiën bij de elementaire opleiding van manschappen en eenheden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

HET COMMANDO.

5. Alle c^{os}, moeten op luiden, bevelenden, levendigen toon worden uitgesproken. Een slap uitgesproken c^{o}. leidt tot slapheid in de uitvoering.

Het reglement onderscheidt twee soorten van c^{os}.: die van waarschuwing en die van uitvoering.

Tusschen een w.c^{o}. en het u.c^{o}. moet de noodige tijd worden gelaten en mogen geen verklaringen worden gegeven of opmerkingen gemaakt.

Indien in dit reglement aan een u.c^{o}. een w.c^{o}. voorafgaat, is het door twee liggende streepjes daarvan gescheiden.

De u.c^{os}. moeten, waar door dit reglement gelijktijdigheid van uitvoering wordt gevorderd, kort worden uitgesproken. Deze u.c^{os}. zijn met KAPITALE letters gedrukt; de overige met *cursieve* letters.

Bijaldien commando's door teekens of fluitsignalen worden vervangen, zal niettemin dezelfde stiptheid bij de uitvoering behooren te worden gevorderd.

Waar in vervanging van bevelen *aanwijzingen* worden gegeven, moeten deze duidelijk, d. w. z. langzaam en luid, worden uitgesproken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

SOLDATENSCHOOL.

INLEIDING.

6. Het onderricht wordt in den regel gegeven door onderofficieren en korporaals. De houding en het voorbeeld van den onderwijzer zijn daarbij van veel belang. Hij moet, bij het eerste onderricht eener beweging, deze uitleggen en, waar mogelijk, voordoen hetgeen hij commandeert. Begane fouten zal hij met geduld verbeteren en, bij voldoende vorderingen, van zijn tevredenheid doen blijken.

7. De manschappen zullen trapsgewijze aan het dragen van de volledige velduitrusting en bepakking worden gewend.

8. In *de houding* staat de soldaat stil en ziet rechtuit. De hielen zijn op dezelfde lijn en zoo dicht bij elkaar als de gestalte van den man gedoogt; de voeten iets minder geopend dan winkelhaaks en beide evenveel naar buiten gekeerd; de knieën gestrekt zonder stijfheid; de schouders doorzakkende, even hoog en evenveel teruggetrokken zonder de lenden te buigen; de armen natuurlijk hangende; de handen plat, met licht gebogen en aan elkander gesloten vingers, ter zijde tegen de beenen; het hoofd ongedwongen rechtop, de kin ingetrokken zonder den hals te bedekken.

Opm.: Hoezeer *langdurig* stilstaan dient te wor-

den vermeden, moet toch in het stilstaan allengs geoefendheid worden verkregen.

9. Op het co.: *Op de plaats = rust*, kan de man zich eenigszins bewegen, doch blijft in front en met één voet op de lijn van het gelid.

Het spreken is verboden, tenzij de onderwijzer het uitdrukkelijk heeft toegestaan; in geen geval mag echter door in het gelid staanden onderling *overluid* worden gesproken.

De houding wordt hernomen op het co.: *Geeft =* ACHT.

Opm.: Bij het aantreden stellen de manschappen zich op de plaats rust.

10. Op één gelid aantredende, stellen zich de manschappen van den rechter- naar den linkervleugel volgens de grootte, met zooveel tusschenruimte, dat de man door de rechterhand op de heup te plaatsen met den duim naar achteren, de overige vingers aaneengesloten naar voren en daarbij den rechterelleboog in de lijn van het gelid te brengen ,den arm van zijn nevenman even kan aanraken.

Opm.: Op deze wijze zal, waar dit gedurende de bewegingen in gesloten orde noodig is, met den elleboog aan de zijde naar welke het verband moet worden bewaard of de richting moet worden genomen, de tusschenruimte in het gelid worden beoordeeld.

11. Op twee gelederen vormt ieder man uit het achterste gelid met zijn voorman een *rot;* een vleugelman, die geen man achter zich heeft, wordt een *blind rot* genoemd. De manschappen staan,

na het aantreden op twee gelederen, van den rechter- naar den linkervleugel, rotsgewijze volgens de grootte, de langste man van ieder rot in het voorste gelid.

In het frontformatie, zoowel op de plaats als in den marsch, is de afstand van het achterste gelid tot het voorste, tenzij anders is voorgeschreven, gelijk aan de armlengte, zijnde ongeveer 60 c.M. (zie punt 72).

12. Het nummeren geschiedt van den rechternaar den linkervleugel op het c°.: *Nummeren.* De manschappen draaien, totdat zij hun nummer moeten afroepen, het hoofd en de oogen naar rechts. Op twee gelederen aangetreden tellen beide gelijktijdig af.

13. Moet stilstaande, op een u.c°., een der voeten verplaatst worden dan zal, indien een w.c°. voorafgaat, bij dit laatste, het lichaamsgewicht op den anderen voet worden overgebracht.

14. Is de uitvoering van een c°. in bewegingen onderverdeeld, dan zullen deze elkaar, bij geoefende manschappen, stilstaande en in den gewonen pas, met de snelheid van dezen, in den looppas met de snelheid van den looppas opvolgen.

15. Om van één gelid twee gelederen te doen formeeren, is het c°.: *Formeert twee gelederen* = MARSCH. Op het u.c°. sluiten de oneven nummers als voorste gelid op No. 1 aan; de even nummers sluiten als achterste gelid aan op No. 2, die zich achter No. 1 plaatst.

Op het c°.: *Formeert één gelid* = MARSCH, wordt

op tegengestelde wijze tot de opstelling op één gelid overgegaan.

16. Op de cos.: RUST of *Ingerukt* = MARSCH, brengen de manschappen den militairen groet en wordt het gelid verlaten (1). Op het co.: *Verzamelen* treedt de klasse tegenover den onderwijzer, met het front naar dezen, weder aan.

17. Is het bij de oefeningen uit deze school noodig, dat een beweging wordt overgedaan en is tot het doen terugkeeren in de vorige houding, opstelling of formatie geen co. voorgeschreven, dan zal gecommandeerd worden: *Herstelt.*

(1) Met de karabijn bewapend wordt, alvorens de klasse te doen rusten of inrukken, de karabijn aan den schouder genomen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

HOOFDSTUK I.

(De passen).

18. De lengte der passen en hun snelheid bedragen: de gewone pas 75 c.M. en 115 in de minuut; de achterwaartsche pas 37,5 c.M. en 115 in de minuut; de looppas 80 c.M. en 165 in de minuut.

Opm^{n}.: De lengte der passen wordt gerekend van hiel tot hiel.

Bij het aanmarcheeren van de plaats wordt de eerste pas van de halve lengte gemaakt (punten 19, 21, 22, 35, 39).

Waar in dit reglement de pas als maat voor een afstand, tusschenruimte of kleine verplaatsing is genoemd, worden geheele passen van 75 c.M. bedoeld; als maat voor achterwaartsche kleine verplaatsingen zijn nochtans achterwaartsche passen bedoeld.

19. De gewone pas wordt aangenomen op het Co.: *Voorwaarts* = MARSCH.

Uitv.: Aanmarcheeren met het linkerbeen. Gedurende het gaan helt het bovenlijf naar voren. Bij iederen pas wordt het licht gebogen been, met de punt van den voet een weinig naar buiten gekeerd, dicht langs den grond vooruitgebracht en zonder stampen op den voorgeschreven afstand plat neergezet; de armen worden natuurlijk bewogen.

Opm^{n}.: De onderwijzer zal uit den natuurlijken gang van den man den militairen pas ontwik-

kelen. Bij het eerste onderricht laat hij de manschappen in een groot vierkant, op eenige meters afstand, achter elkander gaan. Hij tracht de oorzaken der fouten op te sporen en deze te verbeteren en ziet toe, dat het hoofd in zijn stand blijft, dat de schouders niet verdraaid en de beenen niet gekruist worden, dat de knieën niet te hoog worden opgelicht, dat de hiel van den achtersten voet van den grond gaat, zoodra de voorste voet wordt neergezet en dat de pas van de bepaalde lengte wordt gemaakt. Hij zal trachten ook de voorgeschreven tijdmaat spoedig te bereiken, waarna in den pas moet worden gemarcheerd.

20. Bij het onderricht in den gewonen pas zal den manschappen worden geleerd den pas te veranderen door den voet, die achter is, snel tegen den voorsten bij te trekken en met dezen weder aan te marcheeren. Voor de geheele klasse gelijktijdig geschiedt dit op het c°.: *Verandert den pas* = MARSCH.

21. De achterwaartsche pas wordt slechts over een zeer kleinen afstand gebezigd. Op het c°.: *Achterwaarts* = MARSCH wordt begonnen met het linkerbeen; de knieën blijven nagenoeg gestrekt, de armen worden niet bewogen.

22. De looppas wordt aangenomen op het C°.: *Looppas* = MARSCH.

Uitv. Naar de beginselen van den gewonen pas; het bovenlijf helt meer voorover; het gewicht van het lichaam wordt bij iederen pas met gebogen knie, op den voetzool opgevangen; de mond blijft gesloten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Met de karabijn aan den schouder (punt 50) zal de man met de linkerhand wapens en gereedschap vasthouden. Een vrije hand — ongewapend zijnde dus beide handen — wordt tot een vuist gemaakt en, evenals de winkelhaaks gebogen arm, tegen het lijf gehouden.

Opm.: Bij de beoefening van den looppas moet tot doel worden gesteld, dat de man in dien gang met oorlogs-bepakking, op nagenoeg vlak terrein, 200 M. kan afleggen, zonder buiten adem te geraken en daardoor niet in staat te zijn tot vuren.

23. Het halt maken geschiedt op het c°.: *Sectie* = HALT door den voet van het zich bewegende been op den gewonen afstand neer te zetten, den anderen bij te trekken en de houding aan te nemen.

Opm.: Voor het halt houden uit den looppas geldt het bepaalde in de 2e al. van punt 85.

24. Om van den looppas den gewonen pas te doen aannemen is het c°.: *Gewone pas* = MARSCH.

Opm.: Als de opm. bij punt 23.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

HOOFDSTUK II.

EERSTE ONDERDEEL.

(Exercitiën op één gelid zonder karabijn).

25. De klassen zijn, behoudens het bepaalde in punt 45, in den regel niet sterker dan 10 manschappen. Op de vleugels is een g^{e}, geplaatst, zijnde een gegradueerde of geoefende man. De oefeningen in den marsch geschieden in dit onderdeel met den gewonen pas.

De richtingen.

26. Cos.: 1o. *Guides ..... passen voorwaarts* = MARSCH.
2o. *Rechts (links) = richten.*
3o. STAAT.

Uitv^{n}.: 1o. De g^{s}. doen het genoemd aantal passen en worden door den onderwijzer naar rechts (links) op de aan te nemen richtingslijn bevestigd; de l. (r.) g^{e}. neemt daarbij van den r. (l.) g^{e}. een tusschenruimte gelijk aan de frontbreedte der klasse.

De rechter-(linker-)vleugelman der klasse wordt daarna door den onderwijzer, naast den r. (l.) g^{e}. op de richtingslijn als grondslag gesteld.

2o. De manschappen, behalve de tot grondslag gestelde, draaien het hoofd en de oogen naar rechts

(links) en plaatsen zich, daarbij gelijk aantredende, volgens de in punt 30 vermelde regels, op de lijn van de richting.

3°. De houding aannemen.

Opm.: De arm, waarmede voor de tusschenruimte wordt zorg gedragen, wordt op het c°.: STAAT, in de houding teruggebracht.

27. De onderwijzer, die bij het uitspreken van het 2e en 3e c°. ongeveer acht passen vóór en met het front naar de klasse staat, let op het nakomen der volgende regels:

dat de man het lichaam niet achterover en het hoofd niet voorover buigt en dit laatste slechts zooveel op zijde draait als noodig is, om de richting te kunnen beoordeelen;

dat hij bij het richten nimmer de richtingslijn overschrijdt.

28. Na het 3e c°. begeeft de onderwijzer zich drie passen uitwaarts van den vleugel, welke tot grondslag heeft gediend, maakt front naar het gelid en noemt de nummers, die niet gericht zijn, te beginnen met de meest nabij staanden. De genoemde manschappen verbeteren daarop hun richting.

De wendingen op de plaats.

29. C°.: *Rechts (links)* = OM.

Uitv.: *Eerste bew.* Den linker-(rechter-) voet naar de genoemde zijde een kwartcirkel omzetten, met de holte een halve handbreedte vóór de punt van den rechter-(linker-) voet.

Tweede bew. Den rechter-(linker-)voet als in de houding, naast den linker-(rechter-) plaatsen.

Opm^{n}.: Het lichaam volgt ongedwongen de bewegingen der voeten. Op het juist plaatsen der hielen (punt 8) moet nauwgezet worden gelet.

Komt de klasse na de wending in front dan is het c^{o}.: *Rechts (links)* = FRONT.

30. C^{o}.: Rechtsom = KEERT.

Uitv.: *Eerste bew.* Den linkervoet plaatsen als bij de eerste bew. van de wending *rechts* = OM, doch de punt een weinig naar binnen gekeerd.

Tweede bew. Den rechtervoet oplichten en rechtsomgaande, op de plaats, een halven cirkel omzetten.

Derde bew. Den linkervoet, als in de houding, naast den rechter plaatsen.

Opm.: Als de eerste en de tweede opm. bij punt 29.

Regels voor de marschen.

31. De marschen worden onderscheiden in den front-, den flank- en den schuinschen marsch.

Bij den frontmarsch is de r.g^{e}., bij den flankmarsch de g^{e}. aan het hoofd en bij den schuinschen marsch de g^{e}. naar de zijde der beweging, met het onderhouden van de marschrichting belast.

Bij den frontmarsch zal de onderwijzer nu en dan den l.g^{e}. met het onderhouden van den marschrichting belasten op de aanw.: *guide links.*

De g^{e}., die de marschrichting moet onderhouden, zorgt rechtuit te marcheeren, door twee in zijn marschrichting gelegen punten in het oog te

nemen en voorts de schouders vierkant te houden.

32. De manschappen moeten bij den frontmarsch de navolgende regels in acht nemen:
de tusschenruimten en de richting naar de rechterzijde onderhouden;
voor de drukking, die van de zijde van den r.g^e. komt, wijken en aan het gedrang van de tegenovergestelde zijde weerstand bieden;
langzamerhand aansluiten, wanneer zij van hun rechter nevenman, zijn afgeweken;
recht vooruitzien en indien zij vóór of achter zijn, zulks niet in eens herstellen, maar langzamerhand, door den pas op weinig merkbare wijze te verkorten of te verlengen.
Is de g^e links, dan onderhouden de manschappen op overeenkomstige wijze, de tusschenruimten en de richting naar de benoemde zijde.

33. Bij den flankmarsch volgen de manschappen het voetspoor van hun voorganger, zorgen zich op dezen te dekken en den afstand te behouden.

34. Bij den schuinschen marsch zorgen de manschappen de schouders vierkant te houden; zij marcheeren zonder slingeren recht voor zich uit en zien toe, zich niet te ver te verwijderen van hun nevenman naar de zijde der beweging, of zich te veel achter dezen te voegen.
De schuinsche strekking maakt een halven rechten hoek met de voorwaartsche; de onderwijzer kan echter den betrokken g^e., bij het doen aannemen van den schuinschen marsch, ter bepaling

van een gewilde strekking, een punt aanwijzen, waarop deze moet aanmarcheeren.

Opm.: De schuinsche marsch wordt in dit onderdeel alleen beoefend uit de frontformatie.

Het aanmarcheeren.

35. Zoowel uit de opstelling in front als uit die uit de flank kan worden aangemarcheerd op een der

C^os.: 1°. *Voorwaarts* = MARSCH.
2°. *Rechts (links) uit de flank* = MARSCH.
3°. *Rechtsomkeert* = MARSCH.

Uitv^n.: 1°. Aanmarcheeren als in punt 19.

2°. Wenden als in punt 29, met dit verschil, dat bij de tweede bew., de voet niet wordt bijgetrokken maar met dezen, in het nieuwe opstellingsfront wordt aangemarcheerd.

3°. Wenden als in punt 30 met dit verschil, dat bij de derde bew. met den linkervoet, in het nieuwe opstellingsfront, wordt aangemarcheerd.

36. In den schuinschen marsch wordt aangemarcheerd op het c°.: *Schuinsrechts(-links)* = MARSCH, waarop met het linkerbeen, in de te volgen strekking, wordt begonnen.

De wendingen in den marsch.

37. Voor deze wendingen wordt, naar gelang zij naar rechts of links plaats hebben, het u.c°. uitgesproken op een oogenblik, dat de rechter-(linker-)voet op den grond komt. Bij de uitvoe-

ringen volgt het lichaam ongedwongen de bewegingen der voeten.

38. C°. *Rechts (links) uit de flank* = MARSCH.
Uitv.: *Eerste bew.* Den linker-(rechter-)voet met iets verkorten pas neerzetten: de punt een weinig naar binnen gekeerd.
Derde bew. Den anderen voet met een kleine voorwaartsche verplaatsing in het nieuwe front omzetten.
Derde bew. Met eerstgenoemden voet in het nieuwe front aanmarcheeren.

39. C°.: *Rechtsomkeert* = MARSCH.
Uitv.: *Eerste bew.* Den linkervoet met iets verkorten pas neerzetten; de punt naar binnen gekeerd.
Tweede bew. Den rechtervoet oplichten en rechtsomgaande een halven cirkel omzetten.
Derde bew. Met den linkervoet in het nieuwe front aanmarcheeren.

40. C°.: *Schuinsrechts (-links)* = MARSCH.
Uitv.: *Eerste bew.* Den linker-(rechter-) voet met iets verkorten pas neerzetten; de punt een weinig naar binnen gekeerd.
Tweede bew. Met den anderen voet in de nieuwe richting aanmarcheeren.

41. Om uit den schuinschen marsch den frontmarsch te doen aannemen is het c°.: *Voorwaarts* = MARSCH, waarop overeenkomstig de uitv. van punt 40 wordt gewend.

Het halt houden.

42. Gaat het halt houden met een wending gepaard, dan moet het u.c°. worden uitgesproken als in punt 37 is aangegeven.

Uit alle marschen wordt halt gehouden op het c°.: *Sectie* = HALT; is het gelid in een schuinschen marsch, dan wordt op het u.c°. in front gewend als in punt 40, met dit verschil, dat bij de laatste bew. de voet in de houding wordt bijgetrokken.

43. Uit den flank- en den frontmarsch zal het halt houden ook worden beoefend op de

Cos.: 1e. *Rechts (links) uit de flank* = HALT, en
2e. *Rechtsomkeert* = HALT.

Uitvn.: 1e. Wenden als in punt 38, met dit verschil, dat bij de laatste bew. de voet in de houding wordt bijgetrokken.

2e. Wenden als in punt 39 met het verschil in de vorige alinea omschreven.

De zwenking.

44. De in front marcheerende klasse verandert van marschrichting op de

Cos.: 1o. *Rechts (links) zwenken* = MARSCH.
2o. *Voorwaarts* = MARSCH.

Uitvn.: 1o. De manschappen draaien het hoofd en de oogen links (rechts), onderhouden de tusschenruimten naar den omzwenkenden vleugel en maken de passen kleiner, naarmate zij zich dichter bij de spil bevinden, zoodat het gelid gericht blijft.

De ge. aan de spil ziet naar den omzwenkenden vleugel en voegt de lijn zijner schouders naar de

beweging van dezen, verkort den pas zooveel als noodig is en wint, het zwenkingspunt vrij makend, door het beschrijven van een kleinen cirkelboog, grond naar voren.

De ge. op den omzwenkenden vleugel brengt den buitenschouder een weinig voor, vestigt de oogen op den boog, dien hij moet doorloopen en nu en dan op het gelid.

2o. Het hoofd en de oogen rechtuit brengen en met den pas van de gewone lengte in de nieuwe richting aanmarcheeren.

Opm.: Met afgerichte manschappen behoeft deze zwenking niet veelvuldig te worden beoefend.

45. De onderwijzer zal in den beginne een geheelen cirkel een- of tweemaal doen doorloopen, alvorens voorwaarts te doen gaan. Later worden achtereenvolgens twee, drie of meer klassen in één gelid samengevoegd, ten einde de manschappen de grondbeginselen van de zwenking te leeren toepassen, ongeacht de sterkte van het gelid.

Opm.: Deze oefening wordt niet gehouden met afgerichte manschappen.

De opmarschen.

46. Co.: *Rechts (links) opmarcheeren* = MARSCH.

Uitv.: Op de plaats uit de opstelling in front: De r.(l.)ge. wendt rechts (links). De andere ge. en de manschappen gaan ieder voor zich, met een eenigszins versnelden pas, langs den kortsten weg naar hun plaats op de nieuwe frontlijn, houden aldaar halt, richten zich naar rechts (links) en nemen de houding aan.

Op de plaats uit de opstelling uit de flank: De voorste ge. blijft staan; de andere ge. en de manschappen formeeren het front rechts (links) van den voorste ge. en gaan daartoe, ieder voor zich, met een eenigszins versnelden pas, langs den kortsten weg naar hun plaats op de frontlijn, houden aldaar halt, richten zich naar links (rechts) en nemen de houding aan.

In den marsch: Naar de beginselen als op de plaats. De ge. op wien de beweging geschiedt, verkort na zoo noodig de vereischte wending te hebben gemaakt, den pas tot de halve lengte; de andere ge. en de manschappen versnellen den pas een weinig en nemen, op de frontlijn gekomen, den pas van eerstgenoemden ge. aan. Op het co.: *Voorwaarts* = MARSCH wordt de pas van de gewone lengte hernomen.

Opm.: Wordt gedurende of onmiddellijk na het opmarcheeren, *Sectie* = HALT gecommandeerd, dan wordt door de gs. en de manschappen halt gemaakt, voor zooveel zij reeds op de frontlijn zijn of zoodra zij daarop komen.

De onderwijzer zal ook doen opmarcheeren in eene richting, welke niet rechthoekig staat op die, waarin de klasse is opgesteld of marcheert. Hij zal daartoe vooraf, voor allen hoorbaar, den guide, waarop de beweging moet geschieden, de strekking aanduiden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

TWEEDE ONDERDEEL.

EXERCITIEN OP EEN GELID MET DE KARABIJN EN HET KAPMES.

47. De klassen zijn in den regel niet sterker dan tien manschappen. Zij treden aan met de karabijn bij den voet. De bewegingen met de karabijn geschieden, voor zoover niet anders is bepaald, slechts met de armen en de handen; het overige gedeelte van het lichaam blijft, zooveel doenlijk, stil.

Het op den grond plaatsen van de kolf moet zonder stooten geschieden.

ALGEMEENE BEHANDELING VAN DE KARABIJN EN HET KAPMES.

De Karabijn.

De Karabijn bij den voet.

48. In de houding met de karabijn bij den voet heeft de man het wapen met gestrekten arm, in de rechterhand omvat tusschen den duim en de overige flauw gebogen en samengevoegde vingers; de hiel van de kolf aan de buitenzijde naast en tegen de punt van den rechtervoet; de riem naar

voren; de tromp ongeveer anderhalve handbreedte van het lichaam.

Opm.: Waar in de verdere punten gesproken wordt van „de houding", zonder meer, wordt de houding met de karabijn bij den voet bedoeld.

49. Gedurende het rusten op de plaats met de karabijn bij den voet, mag de rechterhand worden verplaatst. De kolf blijft op haar plaats.

Het aan den schouder hangen en het afzetten.

50. Co.: *Aan den schouder = geweer.*

Uitv.: Met de rechterhand den loop naar rechts draaien en de karabijn oplichten zoodat deze met de linkerhand boven het vizier kan worden vastgenomen; den riem met de rechterhand ter hoogte van den band aanvatten, de palm van de hand naar boven; terwijl de linkerhand weder in de houding wordt gebracht, de karabijn zonder slingeren, ongeveer in evenwicht, aan en achter den rechterschouder hangen, de hiel van de kolf nagenoeg loodrecht boven de punt van den rechtervoet; de hand — den riem omvattende, de knokkels van de vuist op en neer, de duim aan de vingers gesloten — naar beneden laten glijden tot de duim ter hoogte van een handbreedte onder de okselholte is gekomen.

Opm.: Bij het rusten op de plaats mag de riem worden losgelaten.

51. Co.: *Zet af = geweer.*

Uitv.: De rechterhand een weinig vooruitbrengen zoodat de kolf naar voren komt; de karabijn

met de linkerhand, — de duim en de vingers in de ladegroeven, — van den schouder lichten; haar met de rechterhand als in punt 48 aanvatten; de linkerhand in de houding terugbrengen en de karabijn bij den voet zetten.

Het presenteeren en het afzetten.

52. Co.: *Presenteert = geweer.*

Uitv.: *Eerste bew.* De karabijn met de rechterhand oplichten en rechtstandig voor het midden van het lichaam brengen met den riem naar voren; tegelijk haar met de linkerhand, zonder den riem te grijpen, aanvatten, de duim op de linkerladegroef, de overige vingers aaneengesloten, met het voorste lid in de andere groef, de pink in het benedeneinde. De linkerarm winkelhaaks en zoo dicht mogelijk bij het lijf.

Tweede bew. Met de rechterhand de greep omvatten.

Opm.: Is de karabijn aan den schouder, dan wordt zij met de linkerhand, als in punt 51 van den schouder genomen en overigens in de aangeduide houding gebracht op het co.: *Presenteert = geweer.*

53. Co.: *Zet af = geweer.*

Uitv.: De karabijn met de rechterhand aanvatten als in punt 48, de linkerhand in de houding brengen en de karabijn bij den voet zetten.

EXERCITIEN MET HET KAPMES.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

54. Deze exercitiën worden uitsluitend onder-

wezen aan de manschappen, die met het pistool M. 11 en kapmes inplaats van met de karabijn zijn bewapend.

Het trekken van het kapmes.

55. Co.: *Trekt uit* = KAPMES.
Uitv.: *Eerste bew.* De scheede met de linkerhand aanvatten en de greep van het kapmes eenigszins naar voren brengen; de greep met de rechterhand omvatten, de duim naar beneden en uitgestrekt langs den rug.
Tweede bew. De kling uit de scheede trekken en in het verlengde daarvan houden; de rechterelleboog omhoog.
Derde bew. Het kapmes langs den linkerarm omzwaaien en loodrecht voor het aangezicht brengen; het scherp links, de punt naar boven, de stootplaat ter hoogte en op één d.M. afstand van de kin; de vier vingers aan de greep, de duim uitgestrekt langs den rug, de elleboog aan het lijf; de scheede loslaten en de linkerhand in de houding terugbrengen.
Vierde bew. Het kapmes naar de rechterzijde brengen; de kling loodrecht met het scherp naar voren en met den rug tegen den rechterschouder; de hand met de muis tegen de heup, de drie vingers en de duim om de greep, de pink achter tegen den rug; de elleboog ongedwongen naar achter.

Het in den arm nemen van het kapmes.

56. Co.: *In arm* = KAPMES.
Uitv.: *Eerste bew.* Terwijl de rechterhand op

dezelfde hoogte blijft, het kapmes voor het midden van het lijf brengen, het scherp links; tegelijkertijd met de linkerhand de kling een handbreedte boven de greep aanvatten, de vier vingers plat en evenwijdig met de stootplaat aan de voorzijde, de duim aan de achterzijde.

Tweede bew. De rechterhand aan de greep verplaatsen, de knop met de vier vingers omvatten en omsluiten, de duim uitgestrekt op den voorsten vinger.

Derde bew. De linkerhand in de houding terugbrengen en het kapmes met gestrekten arm naar de rechterzijde brengen; de kling rustende in de buiging van den elleboog.

Opm.: Op de plaats rustende wordt het kapmes eveneens in arm gedragen; hierbij kan de rechterhand voor het midden van het lijf worden gebracht en de linkerhand op de rechter geplaatst.

Het „in hand'' nemen van het kapmes.

57. Co.: *In hand* = KAPMES.

Uitv.: *Eerste bew.* Als de eerste bew. van punt 56.

Tweede bew. Met de rechterhand de greep omvatten als bij de vierde bew. van punt 55.

Derde bew. De linkerhand in de houding terugbrengen en het kapmes met de rechterhand plaatsen als in de vierde bew. van punt 55 is bepaald.

Het presenteeren van het kapmes.

58. Het presenteeren van het kapmes geschiedt uit de houding „*In hand* = KAPMES'' op het

Co.: *Presenteert* = KAPMES.
Uitv.: Het kapmes brengen in de houding als bij de derde bew. van punt 55.
Opm.: Het presenteeren van het kapmes uit de houding met het kapmes in arm geschiedt door uitvoering van het bovenstaande na het in hand nemen volgens punt 57.

„Het in hand" nemen van het kapmes uit houding met het kapmes gepresenteerd.

59. Co.: *In hand* = KAPMES.
Uitv.: Het kapmes terugbrengen in de houding als bij de vierde bew. van punt 55.

Het opsteken van het kapmes.

60. Co.: *Steekt op* = KAPMES.
Uitv.: *Eerste bew.* Het kapmes brengen in de houding als bij de derde bew. van punt 55.
Tweede bew. Het kapmes in dezelfde houding naar links verplaatsen, de rechterhand tegenover en op één d.M. van den linkerschouder.
Derde bew. De scheede met de linkerhand aanvatten en eenigszins voorover houden; het kapmes langs den linkerarm omzwaaien en de punt in de scheede brengen en naar die verrichting kijken.
Vierde bew. De kling geheel insteken en de houding van punt 8 hernemen.
Opm.: Het opsteken geschiedt alleen uit de houding: *In hand* = KAPMES:
61. Met het kapmes in den arm blijft het bij

het richten en halt houden in die houding; ook op het

Co.: „*Geeft* = ACHT", wanneer de manschappen op de plaats rust staan.

In den arm gedragen moet het kapmes gedurende den marsch zonder te zwaaien de natuurlijke beweging van het lichaam volgen en de linkerarm ongedwongen bewogen worden.

Wordt het kapmes „*in hand*" gedragen, dan blijft de rechterhand op de heup en de linkerhand als in punt 8 is aangegeven.

Uitvoering van exercitiën met de karabijn en met het kapmes onder één commando.

62. Door de kapmesdragenden zal in dit geval op de hieronder vermelde Cos. het daarneven aangegeven worden uitgevoerd.

Cos.:	Uitvn.:
Aan den schouder = GEWEER.	Het kapmes in den arm nemen of houden; z.n. na het eerst in de hand genomen te hebben (na het presenteeren).
Zet af = GEWEER.	Het kapmes in den arm nemen of houden; z.n. na het eerst in de hand genomen te hebben (na het presenteeren).
Presenteert = GEWEER.	Het kapmes z.n. in de hand nemen, daarna presenteeren.
Aan rotten = GEWEER.	Het kapmes z.n. in de hand nemen, daarna opsteken.

Neemt = GEWEER. Het kapmes trekken en in arm nemen.

Ingerukt = MARSCH. Het kapmes in hand nemen en daarna opsteken, en inrukken als in den eersten volzin van punt 16.

Het knielen, het liggen en het opstaan.

63. Co.: *Knielen.*

Uitv.: Den rechtervoet op den hiel, tot evenwijdig aan het gelid, naar rechts draaien, tegelijkertijd met den linkervoet een halven pas schuinsrechts naar voren doen, in de knieën doorzakken, de rechterknie op den grond plaatsen; op den rechterhiel gaan zitten met het bovenlijf rechtop. Gedurende het vooruitbrengen van den linkervoet wordt de karabijn een weinig naar voren verplaatst en bij het doorzakken met de linkerhand als voor het presenteeren en met de rechterhand in de greep aangevat. Gezeten zijnde ziet de man in het oorspronkelijk front rechtuit; de karabijn wordt met beide handen opgelicht, vlak gebracht en met de kolf rechts naast en tegen de rechterknie op den grond geplaatst, de loop naar boven, de tromp voor het midden van het lichaam en ter hoogte van de kin; de linkervoorarm rust nabij de knie op de linkerdij.

64. Co.: *Liggen.*

Uitv.: De man zakt snel in beide knieën tot op den grond door en legt zich, daarbij gebruik makend van de linkerhand, voorwaarts en een weinig naar rechts neder. De voeten worden daarna drie à

vier handbreedten gespreid (zie echter punt 87). De karabijn wordt, met de lade over den linkervoorarm, op den grond gelegd, de knop nabij den rechterschouder en naar boven.
Opm.: De man zal toezien, dat bij het liggen geen zand of vuil in den loop, aan het vizier, in het magazijn of aan den grendel komt.

65. Wordt knielen of liggen gecommandeerd als de karabijn aan den schouder is, dan wordt deze vóór de uitvoering, bij den voet geplaatst.

66. Co.: *Opstaan.*
Uitv.: Knielende: De man vat de karabijn met de rchterhand vóór de linker-, laat haar uit deze los, richt zich vlug op, draait op den rechterhiel in front, trekt den linkervoet en de karabijn bij en neemt de houding aan.
Liggende: De man grijpt de karabijn met de rechterhand, richt zich vlug op, waarbij de karabijn tot steun kan dienen, en neemt de houding aan.

Het opzetten en het afnemen van de bajonet.

67. Co.: *Bajonet =op.*
Uitv.: Met de linkerhand eerst het sluitriempje losmaken en vervolgens, met de knokkels naar het lichaam gekeerd, het gevest der bajonet omvatten; de bajonet uit de scheede trekken en haar, naar de monding ziende, op de karabijn plaatsen; daarna de houding hernemen.
In de knielende of liggende houding wordt de karabijn eerst achteruit gebracht en daarna met de rechterhand voor het vizier aangevat. Na het

opzetten van de bajonet wordt de karabijn in den vorigen stand teruggebracht.

68. C°.: *Bajonet = af.*

Uitv.: De rechterhand opschuiven en met den duim dier hand den pal naar voren drukken; naar de monding zien en met de linkerhand de bajonet afnemen; naar de scheede zien, de bajonet opsteken, het sluitriempje vastmaken en de houding hernemen.

Opm.: Het afnemen van de bajonet wordt alleen in staande houding beoefend.

HERHALING VAN HET EERSTE ONDERDEEL.

69. De bewegingen uit het eerste onderdeel worden met de karabijn aan den schouder herhaald. Op de vleugels der klasse is daarbij g°. geplaatst.

Opm.: Staat de karabijn bij den voet, dan behoeft deze voor wendingen, richtingen of geringe verplaatsingen niet vooraf aan den schouder te worden gehangen. De karabijn wordt alsdan op het w.c°. een handbreedte rechtstandig opgelicht en na de wending of op het c°.: STAAT of na het halt houden, bij den voet gesteld. Bij het op den grond plaatsen van de kolven zal geen gelijktijdigheid worden gevorderd.

Bij het beoordeelen van de tusschenruimten met den rechterelleboog blijft de hand op haar plaats aan de karabijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

DERDE ONDERDEEL.

(Exercitiën op twee gelederen).

70. De klasse bestaat in den regel uit niet minder dan zeven rotten. Op de vleugels van het voorste gelid is een g^{e}. geplaatst. Komt het andere gelid voor, dan gaan de g^{s}. in dit laatste over; hetzelfde geldt voor een blind rot. Niet ingedeeld kader komt in het opsluitend gelid op 2 passen achter het achterste gelid. De sterkte der klasse zal later, zoo mogelijk, tot die eener sectie worden opgevoerd. Bij de als sectie ingedeelde klasse worden ook in het achterste gelid guides geplaatst, die zich dekken op de guides van het voorste gelid.

Het nummeren geschiedt op het c^{o}. van den r.g^{e}. van het voorste gelid en bij de als sectie ingedeelde klasse brigadesgewijze. Bij de oefeningen uit dit onderdeel met de klasse in front, zullen de gelederen afwisselend als voorste optreden.

71. De opmarschen hebben gelidsgewijze plaats als in het eerste onderdeel. De g^{s}. en de manschappen van het gelid, dat achter komt (blijft), dekken zich, in de lijn van hun gelid gekomen, op hun voorlieden.

De richtingen.

72. Het richten wordt beoefend als in het eerste onderdeel, met uitzondering dat geen vleugel-

man tot grondslag wordt gesteld en dat de onderwijzer bij het uitspreken van het tweede en derde c°. zich plaatst als in punt 28.

Zijn in het achterste gelid g^s. opgesteld, dan blijven deze op het eerste c°. op hun plaats.

De guide in het achterste gelid aan de zijde waarnaar gericht wordt, of zoo zich daar geen guide bevindt, de vleugelman, strekt nabij de richtingslijn gekomen, den linkerarm horizontaal voorwaarts en plaatst zich zoodanig dat hij met de vingertoppen de achterzijde van den linkerschouder van zijnen voorman even aanraakt, dekt zich op dezen en brengt onmiddellijk daarna den linkerarm weer in de houding. De overige manschappen van het achterste gelid en de guide aan de tegenovergestelde zijde van de richting, richten zich overeenkomstig het bepaalde in de punten 26 en 27, naar de bevolen zijde en dekken zich tegelijkertijd op hunne voorlieden.

Opm^n.: Bij het halt houden bakenen de guides zonder daartoe een c°. af te wachten, de richtingslijn ongeveer één pas voor het front af, waarna de onderwijzer de vereischte c^os. doet.

Het richten moet bij geoefende manschappen snel geschieden.

73. Op het c°.: *Rechts (links)* = *richten* kan op den r.(l.)g^e ook *in* de lijn van het gelid worden gericht. Een afbakening der richtingslijn heeft daarbij niet plaats.

De flankopstellingen en de flankmarschen.

74. Gedurende een flankmarsch worden de af-

standen bewaard door het gelid dat het laatst vóór was; bij een marsch met vieren geschiedt zulks door de buitenrij van dat gelid en hebben de afstanden de groote als door de bewegingen van punt 77 worden verkregen.

De rotten of de afdeelingen van vieren, zijnde van beide gelederen de nummers 1 en 2, 3 en 4, enz. marcheeren gericht met den man, die voor den afstand zorgt.

De g^{e}. vóór het gelid of vóór de rij, waarin de afstanden worden bewaard, is met het onderhouden der marschrichting belast.

Opm^{n}.: De onderwijzer zal een als sectie ingedeelde klasse zoo noodig waarschuwen aan welke zijde het gelid marcheert, dat het laatst vóór was.

75. In de formatie met vieren zullen, bij alle overgangen tot twee gelederen, hetzij in front of uit de flank, op het w.c^{o}., de even nummers zich in hun rij ter hoogte van de plaatsen begeven op welke zij, gedurende de uitvoering moeten komen. Stilstaande doen zij daartoe een pas van de vereischte lengte achter- (voor-) waarts; in den marsch verkorten (verlengen) zij daartoe den pas.

76. Bij de overgangen in den marsch tot of uit den flankmarsch met éénen, tweeën of vieren, wordt de tijdmaat van den pas niet verbroken. De opmarsch blijft hiervan uitgezonderd.

77. Om uit de formatie met tweeën in die met vieren te doen overgaan is het

C^{o}.: *Met vieren* = MARSCH.

Uitv.: Op de plaats: De even nummers

stellen zich, aanvangende met den buitenvoet, met één pas van daartoe vereischte lengte, naast de oneven nummers van hun afdeeling van vieren. Oneven nummers, die geen even nummers naast zich krijgen, gaan, evenals de g^{s}., door één pas van daartoe vereischte lengte zijwaarts te doen, in de buitenrij van hun gelid.

In den marsch: De g^{s}. en de manschappen, die in de buitenrijen moeten komen, begeven zich daarin door den binnenschouder voor te brengen en door den pas te verlengen (verkorten).

78. Om uit de formatie met vieren in die met tweeën te doen overgaan is het

C^{o}.: *Met tweeën* = MARSCH.

Op het w.c^{o}. wordt gehandeld als aangegeven in punt 75.

Uitv.: Op de plaats: De buitenrijen begeven zich, aanvangende met den binnenvoet, met één pas van daartoe vereischte lengte, op hun plaats op twee gelederen.

In den marsch: De buitenrijen brengen den buitenschouder voor en voegen zich op twee gelederen.

79. C^{o}.: *Met rotten rechts (links)* = MARSCH.

Uitv.: Het voorste rot of de voorste afdeeling van vieren maakt rechthoekig, of tot in een strekking door den onderwijzer aangegeven, een zwenking naar rechts (links) en wordt daarbij door den voorsten g^{e}. (g^{s}.) geleid; de manschappen houden echter het hoofd rechtuit. De volgende rotten of afdeelingen van vieren marcheeren door tot in delijn, waar de beweging van de voorgaande

afdeeling is begonnen, en veranderen aldaar op gelijke wijze van marschrichting.

In de formatie met éénen wordt de bevolen richting door den ge., en daarna opvolgend door ieder man ingeslagen.

Opm.: Deze beweging zal ook worden beoefend, onmiddellijk na een overgang tot den flankmarsch. Het w.co. daartoe wordt dan door de woorden: *met rotten rechts (links)* gevolgd.

80. In de formatie met vieren (tweeën) kan op de cos. van de punten 36 en 40, tot den schuinschen marsch en op de cos. van de punten 41 en 42 weder tot de flankformatie worden overgegaan. Gedurende dezen schuinschen marsch zullen de manschappen, in de buitenrij naar de zijde der beweging, de afstanden bewaren.

Uit de formatie in front overgaan tot de formatie met vieren.

81. Voor deze overgangen: 1o. op de plaats, 2o. tevens aanmarcheerend, 3o. in den marsch en 4o. tevens halt makend, zijn respectievelijk de

Cos.: 1o. *Met vieren rechts (links)* = OM.
2o. *Met vieren rechts (links) uit de flank* = MARSCH.
3o. *Met vieren rechts (links) uit de flank* = MARSCH.
4o. *Met vieren rechts (links) uit de flank* = HALT.

Uitn.: De manschappen, die in de binnenrijen moeten komen:

1o. wenden op de plaats,

2°. marcheeren uit de flank aan,
3°. wenden in den marsch, en
4°. maken uit de flank halt, als in het eerste onderdeel.

De gs. en de manschappen, die de buitenrijen moeten vormen, voegen zich, met het bevolen front, op hun plaats in de afdeeling van vieren. Bij de beweging onder 2° bedoeld, beginnen laatstgenoemden met denzelfden voet als de manschappen der binnenrijen.

Uit de formatie met vieren overgaan tot de formatie in front.

82. Voor deze overgangen: 1°. op de plaats, 2°. tevens aanmarcheerend, 3°. in den marsch en 4°. tevens halt makend, zijn respectievelijk de
Cos.: 1°. *Links (rechts)* = FRONT.
2°. *Links (rechts) uit de flank* = MARSCH.
3°. *Links (rechts) uit de flank* = MARSCH.
4°. *Links (rechts) uit de flank* = HALT.
Uitv.: De binnenrijen verrichten de bevolen bewegingen als in het eerste onderdeel. De gs. en de manschappen, in de buitenrijen voegen zich, daarbij het bevolen front aannemend, op hun plaats in hun gelid.

Uit de formatie met tweeën overgaan tot de formatie met éénen en omgekeerd.

83. Om van de formatie met tweeën tot die met éénen over te gaan, is het
Co.: *Met éénen* = MARSCH.
Uitv.: De voorste ge. marcheert aan of door en

begeeft zich zoo noodig vóór het linkergelid (bevindt zich achter hem een blind rot, dan volgt dit de beweging); de op hem volgende man van het linkergelid marcheert eveneens aan of door; de overige manschappen van dit gelid blijven staan of houden halt en marcheeren bij opvolging voorwaarts, wanneer zij den afstand van hun voorman hebben verkregen. Die van het rechtergelid brengen den rechterschouder voor en begeven zich achter de manschappen van het linker gelid, die met hen tot hetzelfde rot behooren.

84. Om van de formatie met éénen tot die met tweeën over te gaan, is het

Co.: *Met tweeën* = MARSCH.

Uitv.: De ge. aan het hoofd blijft staan of houdt halt; de manschappen marcheeren aan of door; de achterste man van elk rot begeeft zich, door het voorbrengen van den linkerschouder en het verlengen van den pas, rechts van zijn voorman van hetzelfde rot; allen houden halt wanneer zij op hun plaatsen zijn aangekomen.

Het oefenen met den looppas.

85. De bewegingen in den marsch worden in dit onderdeel ook in den looppas beoefend.

Voor de bewegingen in den looppas wordt geen vastheid van uitvoering gevorderd, alle u.cos. zullen diensvolgens op eenigszins aangehouden toon worden uitgesproken.

Bij den frontmarsch en bij den schuinschen marsch uit dezen, neemt het achterste gelid als de looppas wordt gebezigd op het u.co. dubbelen af-

stand van het voorste. Alvorens halt te houden of bij het overgaan tot den gewonen pas, zoomede bij een overgang tot den flankmarsch, wordt door het achterste gelid, tevens de normale afstand of tusschenruimte hernomen.

Het knielen, het liggen en het opstaan.

86. Staat de klasse in front, dan sluit het achterste gelid op het c°.: *Knielen* vóór de uitvoering, aantredende met den rechtervoet, schuinsrechts voorwaarts op, achter de openingen van het voorste gelid.

Op het c°.: *Opstaan* wordt met een tegenovergestelde beweging de gewone plaats hernomen.

In de opstelling uit de flank met tweeën houdt ieder man bij het knielen de tromp van zijn karabijn aan de buitenzijde van zijn voorman.

87. Bij de klasse in front doet het voorste gelid op het c°.: *Liggen* vóór de uitvoering, drie passen voorwaarts.

Op het c°.: *Opstaan* sluit het achterste gelid, na de uitvoering, tot den gewonen afstand op.

In de opstelling uit de flank met tweeën legt de voorste g^e^. of g^s^. zich neder als bij de frontopstelling op één gelid. Het voorste rot legt zich, terwijl de voeten op dezelfde hoogte blijven, zooveel buitenwaarts van de g^s^., als noodig is om dezen niet aan te raken. De overigen leggen zich dienovereenkomstig, evenwijdig met hun voorman, op den grond.

In de opstelling uit de flank met vieren, leggen zich de binnenrijen neder, als bij de opstelling uit

de flank met tweeën en de buitenrijen evenwijdig aan de manschappen der binnenrij van hun gelid. Bij het opstaan wordt de gewone opstelling uit de flank met tweeën of vieren hernomen.

Opm.: Bij het liggen in de opstelling uit de flank worden in afwijking van het bepaalde in punt 64 de beenen niet gespreid.

Wordt gedurende den marsch *Knielen (Liggen)* gecommandeerd, dan wordt halt gemaakt en vlug de bevolen houding aangenomen. Is de klasse in liggende of knielende houding, dan wordt op een w.c°. voor het aanmarcheeren vlug opgestaan, de karabijn aan den schouder genomen en op het c°.: MARSCH aangemarcheerd. Deze bewegingen worden voornamelijk beoefend in de flankformatie met vieren en tweeën.

De stormaanval.

88. De stormaanval zal meestal door levendig vuren met opgeplante bajonet worden ingeleid.

Op het fluitsignaal tot het ophouden met vuren, worden zoo noodig de loop en de patroontasch gesloten en de haanpal naar rechts omgelegd.

C°.: *Attaqueeren.*

Uitv.: De manschappen nemen de karabijn ongeveer als bij *Presenteert*-GEWEER, doch naar links overhellend en nemen den looppas aan.

Even voor de vijandelijke opstelling heft de onderwijzer den kreet *Hoera* aan, welke door de manschappen meermalen wordt herhaald; zij storten zich alsdan, zonder op de richting te letten, in den snelsten gang, op den vijand.

Nadat in de stelling genoegzaam is doorgedrongen gen, commandeert de onderwijzer *Halt,* waarop in de lijn der voorsten wordt halt gemaakt en het co.: voor het vuren afgewacht.

Het aan rotten zetten en het weder nemen der karabijnen, enz.

89. Het aan rotten zetten van de karabijnen geschiedt uitsluitend met de bajonet op

Co.: *Aan rotten* = GEWEER.

Uitv.: Het voorste gelid wendt rechtsomkeert; de manschappen nemen de karabijn, zoo noodig van den schouder, vatten deze met de rechterhand onder en nabij den band en plaatsen haar, terwijl zij den loop naar rechts draaien, tusschen de voeten; de tegenover elkander staande manschappen haken de krullen der bajonetten in elkaar en doen in iedere afdeeling van vieren de karabijnen daarna binnenwaarts hellen, totdat ze elkaar tegenhouden en steunen. De manschappen maken daarna twee passen achterwaarts.

Na het co.: RUST wordt, vóór het brengen van den groet, door het voorste gelid rechtsomkeert gewend.

Opmn.: De ge. of gs. zullen zoo noodig en mogelijk een onvoltallige afdeeling van vieren op hun vleugel aanvullen.

Van drie karabijnen wordt, na een geringe zijwaartsche verplaatsing van die uit het achterste gelid, op overeenkomstige wijze een rot gemaakt.

Op den vleugel overschietende karabijnen worden, nadat de gelederen zich achterwaarts geplaatst hebben, tegen het naastbij zijnde rot gezet.

90. De onderwijzer laat als regel, alvorens uiteen te doen gaan, de uitrusting dan wel alleen den veldzak afleggen.

Co.: *Uitrusting afleggen.*

Uitv.: De gs. en de manschappen ontdoen zich vlug van hun veldzak en plaatsen dezen zoodanig naast en voor zich op den grond, dat in iedere afdeeling van vieren de veldzakken elkaar met de binnenzijde gelidsgewijze steunen. Daarna wordt de overige uitrusting over den veldzak gelegd. Op den vleugel overschietende veldzakken worden op overeenkomstige wijze, tegen de naastbijzijnde geplaatst.

91. Co.: *Veldzak afleggen.*

Uitv.: Als in den eersten volzin van de uitv. van *uitrusting afleggen.*

Opm.: Is na het *afleggen* (punten 90 en 91) de klasse niet uiteen gegaan, dan wordt tot het doen omhangen gecommandeerd: omhangen.

Bij het afleggen en omhangen helpen de manschappen elkaar.

92. Co.: *Verzamelen.*

De klasse begeeft zich naar de karabijnen. De uitrusting wordt (De veldzakken worden) vlug omgehangen en de karabijnen, die niet tot een rot behooren, weggenomen. Naarmate de manschappen gereed komen stellen zij zich op, als bij het rotten zetten der karabijnen en rusten op de plaats. Is de uitrusting (zijn de veldzakken) niet afgelegd, dan treden de manschappen aanstonds in laatstbedoelde opstelling aan.

93. C°.: *Neemt* = GEWEER.

Uitv.: Op het w.c°. wordt de houding (punt 8) aangenomen, waarbij ieder man zijn karabijn met de rechterhand onder den band aanvat. Op het u.c°. worden de rotten zonder wringen, voorzichtig uiteengenomen; de manschappen blijven de karabijn onder den band vasthouden, wenden in front en stellen zich op de plaats rust.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

HOOFDSTUK III.

(OEFENINGEN IN VERSPREIDE ORDE).

94. In verband met de meerdere zelfstandigheid van den enkelen man, die bij alle uitvoeringen niettemin rekening moet houden met de opstelling of de bewegingen van zijn nevenlieden, worden door de verspreide orde hoogere eischen gesteld aan zijn verstand, wilskracht, kalmte en gehoorzaamheid.

96. In de verspreide orde zijn de manschappen in de groep (punt 104) opgesteld met een tusschenruimte van in den regel niet meer dan 4 pas.

96. Een onbeweeglijke houding, gelijkmatige uitvoeringen, een nauwkeurige richting en eenzelfde pas, zullen in de verspreide orde niet worden gevorderd. Daarentegen is groote vlotheid bij de uitvoeringen een vereischte.

97. In beweging zijnde wordt de karabijn in een der handen gedragen, de tromp echter niet lager dan de kolf.

98. Stilstaande wordt front naar den vijand gemaakt. Indien niet wordt gevuurd, is de karabijn bij den voet of als bij het knielen of liggen.

99. Waar niet uitdrukkelijk is bepaald, dat de br.c^{n}. (g.c^{n}.) de bewegingen doen uitvoeren, hebben deze plaats op de c^{os}. van den s.c^{t}. De c^{os}. en de overige bevelen van den s.c^{t}. worden, in de verspreide orde, in den regel voorafgegaan door een attentie-sein, bestaande in een zeer gerekten langen stoot op de signaalfluit.

De c^{os}. van den s.ct., waarop de uitvoeringen rechtstreeks moeten plaats hebben, worden alleen dan door een waarschuwing van den betrokken br.ct. (g.ct.) gevolgd, indien het blijkt, dat het c^{o}. niet is verstaan of begrepen.

100. Het eerste onderricht bestaat uit de strikt noodige oefeningen op open en effen terrein met de als sectie ingedeelde klasse te houden. Zij dienen om de manschappen met de hun betreffende c^{os}. en met de formatie en de bewegingen der sectie in verspreide orde eenigszins bekend te maken.

101. Daarna wordt onderwezen op welke wijze het terrein tot verhooging van de kans op eigen vuuruitwerking en tot vermindering der kwetsbaarheid of zichtbaarheid kan worden benut. Dit onderricht heeft groepsgewijze en buiten het sectieverband plaats.

102. Indien de manschappen genoegzaam zijn opgeleid om binnen de grenzen hunner bevoegdheid in de groep, van het terrein partij te trekken, dan zullen de opstelling en de bewegingen der sectie, met inachtneming van de terreingesteldheid worden beoefend.

Bij dit onderricht zullen de manschappen na

het verspreiden op de plaats, zonder nader bevel de liggende (knielende) houding aannemen.

103. Nadat de bewegingen der verspreide sectie in het terrein eenige malen zijn beoefend, zullen zij verder zooveel mogelijk op de daarvoor aangegeven teekens of fluitsignalen worden uitgevoerd.

EERSTE ONDERRICHT DER SECTIE.

104. Dit onderricht wordt door een Europeesch onderofficier gegeven.

De sectie bestaat uit twee brigades, naast elkaar als in 70 opgesteld.

In de brigade vormt elk gelid een groep. In de frontformatie worden de brigades aangeduid rechter- en linker-, in de flankformatie als voorste- en achterste brigade; de groepen dragen in beide opstellingen de namen: rechter (linker) voorste- en rechter (linker) achterstegroep; de gs. treden als ct. op van de groep waar zij in frontopstelling naast staan; de hoogste of oudste in rang van het kader bij iedere brigade treedt, zoolang de brigade is gesloten, bovendien als br.ct. op.

De bewegingen in 105 en 106 voor de brigades voorgeschreven, geschieden op cos. van de br.cn., en wel op de betrekkelijke w.cos., zoonoodig uitgebreid met de u.cos., der gesloten orde.

Het oplossen in gesloten brigades van de sectie.

105. Deze beweging geschiedt uit de stilstaande sectie in flankformatie.

Co.: *Rechts (links) op ..... pas ingesloten brigades.*

Uitv.: De voorste brigade blijft in dezelfde formatie en in dezelfde houding op hare plaats. De achterste brigade wordt langs den korsten weg naar de bevolen zijde op de in het commando aangegeven tusschenruimte gebracht, en stelt zich op in dezelfde houding als de nevenbrgiade.

Zoowel stilstaande als in beweging geschiedt het vergrooten of verkleinen der tusschenruimten tusschen de brigades volgens aanwijzingen of teekens van den sectie ct.

Het herstellen van de gesloten orde bij de in gesloten brigades opgeloste sectie.

106. Zoowel in den marsch als stilstaande.

Co.: *Rechts (links) herstelt de sectie.*

Uit de flankformatie plaatst de linker (rechter) brigade langs den kortsten weg zich vóór (achter) de andere.

Na de beweging zijn de guides opgesteld als in de gesloten sectie.

Het verspreiden.

107. In de verspreide orde zijn de manschappen op één gelid opgesteld; de groepen worden aangeduid met rechter-, tweede-, derde- en linkergroep.

Tusschen de groepen wordt als regel dezelfde ruimte genomen als tusschen de manschappen.

Wordt in het commando voor het verspreiden geen afstand genoemd, dan worden de tusschen-

ruimten gelijk genomen aan die in gesloten orde.

Gedurende het verspreiden houden de g.c^{n}. zich op, waar zij de beweging hunner groep het best kunnen leiden.

Het opsluitend gelid neemt na het verspreiden plaats op den buitenvleugel der brigade.

Het verspreiden van de in gesloten brigades opgeloste marcheerende of stilstaande sectie.

a. In de lijn.

C^{o}.: *(op ..... pas) verspreiden.*

Uitv.: Van elke brigade marcheert de rechtergroep rechts en de linker links op.

De voorste man van het linkergelid in elke brigade houdt halt of blijft staan; de andere manschappen nemen de bevolen tusschenruimte.

b. Met gelijktijdig terreinwinnen.

Hiertoe wordt de voorwaarts in te nemen lijn of de door de tweede groep te volgen strekking overluid aangegeven.

C^{o}.: *(Op ..... pas) voorwaarts verspreiden.*

Uitv^{n}.: Als bij het verspreiden in de lijn.

De bewegingen geschieden op den voorsten (linkervleugel) man der tweede groep; deze marcheert in de gewonen pas aan of door; de andere manschappen nemen snel de bevolen tusschenruimte en richting.

Het verspreiden van de gesloten sectie.

108. Om de gesloten sectie in de lijn of voorwaarts hiervan te doen verspreiden is het C^{o}.:

Uit de flankformatie.

Rechts / Links *(Op ..... pas) verspreiden (voorwaarts verspreiden).*

Uitv.: De voorste brigade verspreidt volgens 107; de achterste brigade wordt door haren ct. met snellen pas en langs den kortsten weg naar de in het co. aangegeven zijde geleid en in de aangegeven lijn gekomen, verspreid.

Uit de frontformatie.

(Op ... pas) verspreiden (voorwaarts verspreiden).

Uitv.: De manschappen van de rechter voorste groep nemen op den linkervleugelman, die, al naar gelang de beweging stilstaande of in den marsch geschiedt, staan blijft of halt maakt (aan- of doormarcheert), de bevolen tusschenruimten. Ieder der overige groepen maakt een flankbeweging naar de vereischte zijde; de manschappen nemen daarbij, door bij opvolging aan te marcheeren, de tusschenruimten. Zoodra de achterste man van de groep te juister plaatse is gekomen, commandeert de g.ct. *Halt.*

109. Nadat de manschappen voldoende zijn geoefend in het oplossen in gesloten brigades en in het verspreiden, zal zulks steeds in den looppas plaats hebben. Bij de marcheerende sectie wordt na de uitvoering de gewone pas weder aangenomen.

Het verzamelen.

110. Co.: *Verzamelen.*

Uitv.: De g.cn. begeven zich met den looppas

naar den brigadecommandant en stellen zich bij dezen, het front der brigade afbakenende, als g^{s}. op. De manschappen treden snel op 2 gelederen in front in hunne brigade aan, waarbij een ieder slechts heeft te zorgen in zijn eigen groep te staan en een angstvallig hernemen van dezelfde plaatsen als vóór het verspreiden werden ingenomen, niet mag worden geëischt. Nadat de brigades zijn geformeerd sluit de linker brigade in den looppas op de rechter aan.

Wordt *Verzamelen, looppas* gecommandeerd, dan nemen ook de manschappen in den looppas hunne bovenomschreven plaatsen tusschen de guides in; is de s.c^{t}. in beweging, dan volgen de g^{s}. en worden de gelederen gedurende den marsch geformeerd.

Opm.: Vóór het verlaten van het oefeningsterrein worden de plaatsen hernomen bedoeld in de 2e alinea 104.

De vuren.

111. De opening van het vuren heeft plaats als in de gesloten orde. Kan het doel niet in het bijzonder worden aangewezen, dan vuurt ieder tirailleur op een gedeelte der vijandelijke stelling of op een tegenstander, recht voor zich uit.

De g.c^{n}. zien toe, dat het vizier goed wordt gesteld en dat rustig wordt gericht.

Houdt het vuren ondanks herhaald fluitsignaal niet op, dan begeeft de g.c^{t}. zich, zoo noodig kruipende, naar de nog vurende manschappen der groep en *doet het vuur eindigen.*

112. In beweging zijnde wordt nimmer gevuurd. Voor iedere verplaatsing leggen de manschappen, na zoo noodig den knop rechtstandig en weder naar rechts te hebben gebracht, den haanpal naar rechts om en wordt de patroontasch met den riem gesloten. (Opm. bij punt 113).

Na opnieuw stelling te hebben genomen, zullen de manschappen zoodra zij op adem zijn gekomen en, des bevolen, inmiddels het vizier hebben versteld, zonder c°. af te wachten, met vuren doorgaan.

De marschen en de stormaanval.

113. De front-, flank- en de schuinsche marschen, en het attaqueeren, zoomede de overgangen van den eenen marsch in een anderen, geschieden op de woorden van de daartoe betrekkelijke w.c°s. der gesloten orde, ook bij de in gesloten brigades opgeloste sectie.

Opm.: In laatstgenoemde formatie geldt voor gesloten brigades en br.c°. hetgeen hieronder voor groepen en g.c°. is bepaald.

De marschen worden gestaakt op het c°.: *Halt.*

Bij den front- en den schuinschen marsch zijn de g.c°. vóór, bij den flankmarsch aan de, van den vijand afgekeerde zijde nabij het hoofd van hun groep.

Voor iederen frontmarsch wordt het c°. vooraf gegaan door de aanw: *Richting op de ..... groep.* De s.c°. bevindt zich gedurende het terreinwinnen of gedurende een terugtrekken vóór de sectie en in den regel vóór de richtingsgroep. De ct. dezer

groep doet, na het aanmarcheeren, de aanw.: *Richting rechts (links)* en duidt, zoo noodig, den betrokken vleugelman de door dezen te volgen strekking aan. De overige groepen bewaren het verband naar de zijde der richtingsgroep. De ruimten tusschen de groepen worden door de betrokken vleugellieden onderhouden.

Bij zijwaartsche of schuinsche verplaatsingen wordt het verband bewaard naar de zijde der verplaatsing.

Opm.: Het omleggen van den haanpal en het sluiten der patroontasch (punt 112) geschieden bij frontmarschen op de aanw.: *Richting op de ... groep,* en bij de overige marschen op de c^{os}. voor die marschen.

114. De stormaanval geschiedt op het c^{o}.: *Attaqueeren* en overigens naar de beginselen en de c^{os}. van punt 88.

OPLEIDING VAN DE GROEP IN HET TERREIN.

115. Dit onderricht heeft niet op c^{os}., doch besprekenderwijze en op waarschuwingen plaats en wordt zooveel mogelijk, door een onderofficier gegeven.

116. Den manschappen zal worden ingeprent, dat het dekking nemen nimmer ten koste mag komen van de eigen vuuruitwerking. Zij zullen opmerkzaam worden gemaakt, dat sommige dekkingen als struiken, heggen, akkergewas, heiningen, enz. alleen aan het gezicht onttrekken; dat dunne boomen, halfsteensmuren, enz. bovendien, naarge-

lang van den afstand, eenigszins tegen geweerkogels beveiligen; en dat anderhalfsteensmuren, aardwallen niet minder dan 1 M. dik, enz. afdoende bescherming geven tegen de kogels der handvuurwapenen.

117. Voor zoover terreinvoorwerpen bij het richten tot steun van het geweer kunnen dienen, zal de onderwijzer den tirailleurs leeren, hoe zij, in de verschillende houdingen en in verband met hun lichaamsbouw, daarvan het beste gebruik maken.

118. Na telkens de plaats te hebben aangeduid waar een tegenpartij wordt ondersteld, laat de onderwijzer de groep in verschillende richtingen, in een te noemen lijn, stelling nemen. Hij beoordeelt daarna of van het terrein doelmatig is gebruik gemaakt, met name: of de manschappen op de vijandelijke stelling kunnen richten; of de nevenlieden door het vuren niet zouden worden gehinderd; of door ieder tirailleur een goede houding is aangenomen en of het verband in de groep genoegzaam is bewaard gebleven.

Is een en ander beoordeeld en, zoo noodig, verbeterd, dan bespreekt de onderwijzer, waar dit dienstig is, de wijzigingen in de opstelling, indien daaruit niet behoeft te worden geschoten en doet die gewijzigde opstelling aannemen.

119. Moet kortstondig stelling worden genomen op een plaats, waar geenerlei dekking aanwezig is, dan legt de tirailleur zich plat op den grond, tenzij het vuren vordert; dat een andere houding wordt aangenomen.

120. De onderwijzer vestigt er de aandacht op, dat soms langdurig in dezelfde opstelling moet worden stand gehouden en bespreekt de wijze van gebruik van draagbaar gereedschap, bij het verbeteren van bestaande en het opwerpen van kunstmatige dekkingen.

121. Hebben de manschappen een voldoend begrip van de opstellingen in verschillende terreinen, dan leert de onderwijzer hen, zich ook gedurende de beweging, zooveel doenlijk, aan het vuur te onttrekken. Bij het van stelling verwisselen wordt alleen dan van den gewonen pas gebruik gemaakt, indien de te doorloopen ruimte ongevaarlijk is; het zal echter meestal in den looppas en gebukt moeten geschieden. De groep wordt daarbij geoefend, verband te houden naar een der vleugels.

122. Moeten ruimten onder vijandelijk vuur worden doorloopen dan geschiedt zulks steeds in den looppas, zoogenaamd sprongsgewijze, hetzij door de groep in haar geheel, hetzij in gedeelten; desnoods door enkele menschen. De sprongen moeten verrassend voor den vijand plaats hebben en zoo snel mogelijk worden uitgevoerd; veerkrachtig opspringen, het snel afleggen van den te doorloopen afstand en het zich vervolgens plotseling neerwerpen zijn hoofd vereischten. De lengte van den sprong is afhankelijk van den afstand waarop men zich van den vijand bevindt, van de uitwerking van het vijandelijk vuur, van de gesteldheid van het terrein en van den toestand van den troep.

De sprongen worden zoo noodig door levendig vuur voorbereid en geschieden in verband en samenwerking met de nevenafdeelingen.

Bijzondere plichten van den tirailleur.

123. Het groepsgewijze onderricht zal tevens strekken om de manschappen met hun overige plichten in de tirailleurlinie bekend te maken. Deze zijn:

Bedaard blijven; met de mede-tirailleurs samen werken en elkander ondersteunen.

Letten op het attentie-sein van den s.c^{t}.; alle bevelen onmiddellijk uitvoeren; ook uit de beste dekking aanstonds opspringen, indien een c^{o}. of waarschuwing dit eischt.

Nimmer wijken of keert- maken dan op uitdrukkelijk bevel.

Niet op eigen gezag gewonden verzorgen, uitgezonderd bij een terugtocht voor een Inlandschen vijand, waarbij een ieder, ook zonder c^{o}., er toe zal medewerken, dat geen gewonden en gesneuvelden of hunne wapens in handen van den vijand vallen.

Alleen vaardig maken en schieten nadat de vuuropening is gecommandeerd, uitgezonderd tot waarschuwing of alarmeering — indien deze op andere wijze niet tijdig kan geschieden — en tot zelfverdediging.

Het vizier nauwkeurig stellen, altijd scherp en rustig richten en bedenken, dat niet *veel* schieten, maar *goed* schieten de kansen verbetert en nader brengt tot het gevechtsdoel.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Alleen aan het vuren deelnemen, zoolang het doel zichtbaar of aanwezig blijft.

Telkens als daartoe gelegenheid bestaat, uit eigen beweging de rechtertasch zoo noodig, uit de linker aanvullen; als de eigen karabijn onklaar mocht zijn, zoo mogelijk onverwijld die van een gevallene nemen.

Cavalerie of een onverwacht met het blanke wapen aanvallenden vijand ziende opdagen, welke nog niet werd gemeld, „cavalerie" of „vijand" roepen en de richting aanwijzen, waarin deze wordt waargenomen.

Na een aanval, de vervolging onder geen voorwendsel voortzetten nadat *Halt* is gecommandeerd.

Van zijn groep gerakende, zich bij de naastbij vechtende afdeeling aansluiten en de bevelen volgen van hem, die daar commandeert. Na het gevecht de eigen compagnie weder opzoeken.

OPSTELLING EN BEWEGINGEN VAN DE SECTIE TOEGEPAST IN HET TERREIN.

124. Deze oefeningen worden op verschillende terreinen gehouden en door een luitenant of onderofficier, als s.c^{t}. geleid. De g.c^{n}. treden daarbij niet als mede-onderwijzers, doch als tactisch leider op; zij waarschuwen niet meer en spreken niet luider dan noodig is.

Bij deze oefeningen wordt zooveel mogelijk gebruik gemaakt van fluitsignalen en teekens.

125. De bewegingen van de sectie zullen worden beoefend zonder daarbij een gevecht op klei-

ne schaal na te bootsen. Het snel ontwikkelen van eene tirailleurlinie in een gewenschte richting of op een gewilde plaats moet vooral worden nagestreefd.

126. De s.ct. zal toezien, dat het stelling nemen vlug geschiedt; dat uit iedere daarvoor gekozen opstelling de vijand kan worden onder vuur genomen; dat de groepen het verband bewaren en dat zij elkander in haar bewegingen of in haar vuur niet hinderen.

Bij het stelling nemen kan het tot juister beschieting van het doel wenschelijk zijn, dat de tirailleurs van een of meer groepen, bij elkander aansluiten.

127. In een ondersteld verdedigend optreden moet de plaatsing der groepen zoodanig worden gekozen, dat zij elkander kunnen ondersteunen en dat het onmiddellijk vóór de sectie gelegen terrein zoo ver mogelijk bestrijkend onder vuur kan worden genomen.

128. Het sprongsgewijze voorwaarts met de sectie in haar geheel en het voorwaarts gaan van groepen onder bedekking van het vuur van de andere groepen moet eveneens worden beoefend.

Ter beoefening van verband en samenwerking zullen nu en dan twee sectiën naast elkander optreden.

129. Zijwaartsche verplaatsingen onder het werkzaam vuur van den vijand moeten onuitvoerbaar worden geacht indien daarbij de steun van goede dekkingen wordt ontbeerd.

130. Bij het oefenen in het afslaan van een stormaanval zullen, met uitzondering c.q. van den s.c^{t}., alle karabijndragenden aan het vuren deel nemen.

131. Tot het afslaan van een cavalerieaanval of een onverwacht met het blanke wapen aanvallenden vijand, moeten verplaatsingen in beginsel worden vermeden. Indien de aanval tijdig wordt waargenomen, kunnen de groepen, welke daarvoor nog gelegenheid hebben, zoo noodig ombuigen dan wel in de richting van den aanval naast den g.c^{t}. opmarcheeren. Tegen den aanval met het blanke wapen geschiedt dit laatste altijd, wanneer de vijand niet in front attaqueert, terwijl de g.c^{n}., wanneer tijd tot vuren dan mocht ontbreken, een tegenaanval laten doen.

132. Het vuur op aanvallende cavalerie wordt door de rechtstreeks met den aanval bedreigde sectie niet geopend, dan nadat de ruiterij tot op 500 M. is genaderd.

133. Dreigt het, bij het doen of bij het tegengaan van een aanval, tot een handgemeen te komen, dan moet de man niettemin op het gebruik van de karabijn als vuurwapen bedacht blijven. Alleen als het schieten, door gemis aan munitie of om het gevaar voor eigen kameraden, mocht worden uitgesloten, zal het geweer als stootwapen worden aangewend.

Bijzondere plichten van den groepscommandant.

134. Behalve de verplichtingen, welke te zijnen

aanzien uit de voorgaande punten van dit hoofdstuk voortvloeien, zal de g.c^{t}. nog het volgende in acht nemen:

Den tirailleur aanwijzen, die hem zoo noodig onmiddellijk vervangt.

Een goed voorbeeld geven en toezicht houden op alle uitvoeringen van zijn groep.

Niet in beweging, zich achter of in zijn groep en zoodanig opstellen, dat hij den vijand kan waarnemen en zoo eenigszins mogelijk, ook door den s.ct. wordt gezien.

De aanwijzingen *levendiger vuren* en *langzamer vuren* doen, wanneer zulks noodig blijkt.

Desvereischt in bedekt terrein een of meer manschappen aanwijzen, om het verband met de nevengroep in de richting van den s.ct. te onderhouden.

Na het halt houden, wanneer dit noodzakelijk is, de opstelling der groep verbeteren.

Het vuren tijdelijk doen ophouden indien het schieten voor afdeelingen der eigen partij gevaarlijk wordt.

De eigen munitie, zoo noodig, aan de tirailleurs uitgeven; bij elke daartoe gunstige gelegenheid de munitie van buiten gevecht geraakten doen nemen en deze, zoomede de overige aanvullingen, over de groep verdeelen.

Bij vermenging met een andere groep een gedeelte van de dooreengeraakte groepen onder zijn c^{o}. nemen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

HOOFDSTUK IV.

(OPSTELLINGEN EN BEWEGINGEN IN GESLOTEN ORDE).

135. De benamingen der onderdeelen van de compagnie en van het bataljon zijn uit de figuren op blz. 61 en 77 af te leiden. Bij de beoefeningen worden respectievelijk de compagnieën van het bataljon en de sectiën der compagnie, zooveel mogelijk, van gelijke sterkte gemaakt.

Het noodeloos vermengen der organieke verbanden moet echter worden vermeden.

136. De c.c^{n}. en de b.c. zijn bij de oefeningen niet aan de hun als normaal voorgeschreven plaatsen gebonden. Zij houden zich op, waar zij hunne eenheden het best kunnen overzien of van waar zij zich het gemakkelijkst kunnen doen verstaan.

De bereden adjudanten bevinden zich normaal links en een halve paarlengte achter hun c^{t}.

EERSTE ONDERDEEL.

(DE COMPAGNIE).

Indeeling en opstelling.

137. De compagnie is normaal in vier sectiën.

De secties zullen, ongerekend het kader, een sterkte hebben van minstens 12 rot; in verband hiermede wordt de compagnie zoo noodig in 3 of 2 sectiën ingedeeld.

De sectiën treden aan als in de s.s. en plaatsen zich in de volgorde harer nummers naast elkander; zij worden in groepen afgebeeld.

Het kader, dat niet als s.c^{t}. of als g^{e}., is ingedeeld, wordt — na aftrek van den fourier en één korporaal, die in het opsluitend gelid op twee passen achter het achterste gelid plaats nemen — op de vleugels der sectiën ingedeeld, tenzij de c.c^{t}. op andere wijze daarover beschikt.

De hoornblazers stellen zich links van den tamboer.

138. De opstelling der compagnie heet:

3°. *in flankcolonne,* indien de sectiën uit de matie met één pas ruimte tusschen de g^{s}., naast elkander zijn geplaatst;

2°. *in frontcolonne,* indien de sectiën in de frontformatie achter elkander zijn geplaatst;

3°. *in flankcolonne,* indien de sectiën uit de flank met éénen, tweeën of vieren naast elkander zijn geplaatst;

Opm.: In deze colonne kunnen de sectiën door bij opvolging voorwaarts of rechtsomkeert aan te marcheeren of door bij opvolging halt te maken, zich *en échelon* plaatsen, waarbij in zijdelingschen zin de tusschenruimten bewaard blijven en de hoofden der sectiën op een door den c.c^{t}. aangegeven afstand, zich trapsgewijze achter elkander bevinden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

4°. *in colonne met éénen (tweeën, vieren),* indien de sectiën uit de flank met éénen (tweeën, vieren), met één pas afstand, achter elkander zijn geplaatst.

139. De front- en de flankcolonne worden *open* genoemd indien de afstand of de tusschenruimte der sectiën gelijk is aan de frontbreedte van dezen, vermeerderd met één pas (geheele afstand of tusschenruimten) en *gesloten,* indien die afstand of tusschenruimte zes passen bedraagt. Deze afstanden of tusschenruimten worden gerekend tusschen de gelijknamige g^{s}. der sectiën.

140. In de colonne met éénen, tweeën of vieren bevindt zich de c.c^{t}. normaal ter hoogte van het midden der compagnie aan de zijde der s.c^{n}. en vijftien passen uitwaarts.

In alle flankformatiën bevinden de s.c^{n}. zich aan het hoofd zijner sectie, naast en uitwaarts van den g^{e}. van het gelid, dat het laatst vóór was.

In een flankformatie is het kader in het opsluitend gelid gericht met een der a^{n}. van vieren of met een der rotten.

141. De normaal-vormen zijn in de Fig^{n}. I en II aangeduid. De c.c^{t}. kan bij de oefeningen uit het eerste onderdeel, in alle vormen, aan den tamboer en de hoornblazers een andere plaats aanwijzen; bij een colonne op marsch stellen zij zich aan het hoofd op ongeveer acht passen afstand van de voorste sectie.

Algemeene bepalingen.

142. De c.c^{t}. geeft bij het eerste onderricht de

PERPUSTAKAAN NASIONAL

FIG. I

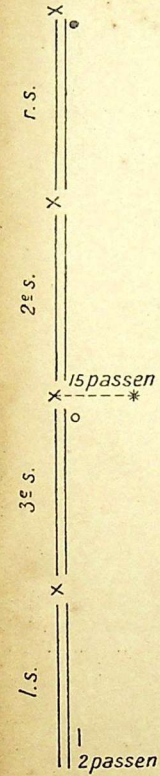

FIG. II

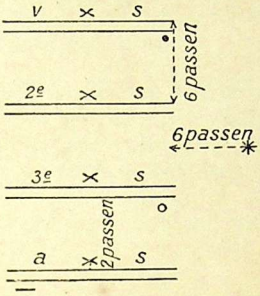

VERKLARING

✳ = c.c!	● = korporaal
× = s.c!	s = sectie
○ = fourier	v = voorste
r = rechter	a = achterste
l = linker	
— = tamboers en hoornblazer	

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

vereischte uitleggingen. Hij alleen maakt aanmerkingen; de s.c^{n}. beperken zich tot wenken of korte en niet te luide terechtwijzingen.

143. Voor zoover geen andere c^{os}. zijn voorgeschreven, doen de c.c^{t}. en de s.c^{n}., voor de vereischte bewegingen, de c^{os}. van den onderwijzer in de s.s. Het w.c^{o}.: *Sectie* wordt door den c.c^{t}. vervangen door *Compagnie*.
Zoo noodig breidt de c.c^{t}. zijn c^{os}. uit met de bijvoeging: *Per sectie*.

144. Wil de c.c^{t}. een beweging, die in den regel door s^{n}. gelijktijdig plaats heeft, door dezen, stilstaande achtereenvolgens overeenkomstig hunne rangschikking, of in den marsch, achtereenvolgens op een zelfde plaats doen uitvoeren, dan lascht hij, in de daarop betrekkelijke waarschuwing, de woorden: *bij opvolging* in.

145. Voor zoover bewegingen vereischt worden, voor welke geen algemeen c^{o}. is voorgeschreven, hebben deze plaats op *aanwijzingen* door den c.c^{t}. aan de betrokken s.c^{n}. te geven. Voor zoodanige bewegingen mogen geen c^{os}. worden gemaakt.

146. Na ieder w.c^{o}. van den c.c^{t}. doen de s.c^{n}. zoo noodig, de betrokken w.c^{os}.; de u.c^{os}. van den c.c^{t}. worden niet herhaald. Moet op het c^{o}.: MARSCH, halt gemaakt worden, dan zal de betrokken s.c^{t}. daarop onmiddellijk het c^{o}.: HALT doen volgen.

147. In het gelid aanwezige s.c^{n}. begeven zich, tot het doen van c^{os}. eenige passen naar voren; indien de sectie stil staat maken zij tevens front daarheen.

148. De flankbewegingen, door de s.c^{n}. te commandeeren, worden met vieren uitgevoerd, tenzij de c.c^{t} .daaromtrent bevelen heeft gegeven.

De richtingen.

149. Bij eene compagnie in bataille heeft het verbeteren der richting plaats in punt 72, behoudens:

1°. dat in het eerste c°. het woord *guides* door *sectiecommandanten* wordt vervangen, op welk c°. ook de g^{e}. op den vleugel, waar zich geen s.c^{t}. bevindt, de richtingslijn mede afbakent;

2°. dat de richting in iedere sectie wordt beoordeeld door den s.c^{t}. of den g^{e}., die aan de zijde naar welke gericht wordt, ter afbakening is opgesteld; en

3°. dat ook de s.c^{n}. op het c°.: STAAT van den c.c^{t}. de houding aannemen.

Opm.: Het verbeteren der richting kan ook als in punt 73 geschieden.

150. Om de richting eener frontcolonne te verbeteren zijn de

C^{os}.: 1°. *Rechter(linker)-guides op uw voorman.*
2°. *Rechts (links)* = *richten.*

Uitv^{n}.: 1°. De c.c^{t}. plaatst zich vóór den voorsten r.(l.) g^{e}., nadat deze eenigszins voor- en uitwaarts is gegaan. De overige r. (l.) g^{s}. dekken zich en nemen den juisten afstand. De s.c^{n}. plaat-

sen zich als de onderwijzer in punt 28; het front der sectiën wordt door de gs. op de andere vleugels afgebakend.

2o. De sn. richten zich; de s.cn. doen het co.: STAAT.

151. In het algemeen geldt:

dat een compagnie, na in bataille of in frontcolonne halt gemaakt te hebben, op co. van haren ct., wordt gericht; dit richten geschiedt als in de punten 149 en 150, met dit verschil dat het eerste co. van den c.ct. achterwege blijft en de afbakening der in te nemen lijn of lijnen onmiddellijk na het halt maken plaats heeft;

dat een sectie, welke in de frontformatie halt gemaakt heeft op het co. van haren ct., door dezen wordt gericht; daartoe zullen, bij het halt houden, de gs. op de vleugels, zonder co. af te wachten, zich ter afbakening opstellen.

Moet de in te nemen lijn evenwijdig aan een achterstaande as. uitgezet worden, dan maakt het daarmede belaste kader tijdelijk front naar achter; alsdan zullen ook de gs. op de vleugels, in het achterste gelid, zich ter afbakening opstellen. De gs. in het voorste gelid bepalen den gelederen afstand op de wijze, aangegeven in punt 72.

Indien bij het richten een a.ct. tijdelijk de plaats moet innemen van een anderen a.ct. dan gaat laatstgenoemde, voor zoolang noodig, eenige passen naar voren.

Opmn.: Het halt houden heeft plaats één pas achter de in te nemen lijn.

Het richten geschiedt als regel naar rechts.

152. Bij het gevechtsexerceeren wordt halt hou-

dende, geen lijn afgebakend, doch — voor zooveel noodig — samenhang en richting hersteld op de aanw. van den c.c^{t}.: *Naar rechts (links) verbetert richting.*

Het liggen en het opstaan.

153. Het liggen heeft plaats als in punt 87, behoudens:

1°. dat in bataille het liggen niet wordt beoefend;

2°. dat in een frontcolonne de s.c^{n}., alvorens zich neder te leggen, eenige passen uitwaarts van de colonne gaan, naar de flank, op welke zich de c.c^{t}. bevindt; het opsluitend gelid gaat op de overeenkomstige plaatsen van de andere flank; en

3°. dat in een flankopstelling de s.c^{n}. en het opsluitend gelid, alvorens zich neder te leggen, in vereischte mate zijwaarts gaan.

Na het opstaan worden door het kader de gewone plaatsen hernomen.

De wendingen.

154. De s.c^{n}. en het opsluitend gelid stellen zich bij een wending op als in de normaal-vormen of zooals in punt 140 is aangeduid. Komt de compangie bij een wending in bataille, dan plaatsen de s.c^{n}. zich op den vleugel hunner sectie, bij welken zij zich bevinden.

Het opsluitend gelid blijft steeds bij de sectie en bij den vleugel waarachter het is ingedeeld; zou het bij een wending vóór komen, dan begeeft het zich op het w.c°., om dien vleugel, naar de andere zijde der sectie (punt 158).

155. In een flankcolonne begeven zich de s.c^{n}. op het w.c^{o}. *Rechts (links) uit de flank* ter hoogte van het midden hunner sectie en aan de zijde van het gelid dat vóór komt; zij gaan daartoe, zoonoodig, om het hoofd hunner sectie heen.

156. In de frontformatie gaan de in het gelid aanwezige s.c^{n}. na een keertwending over in het voorste gelid.

In een frontcolonne begeven zich de s.c^{n}. op het w.c^{o}.: *Rechtsomkeert* van den rechter vleugel achter het midden hunner a^{g}.

Bij uit de flank marcheerende a^{n}. zullen de s.c^{n}. op het w.c^{o}.: *Rechtsomkeert,* den pas inhouden, ten einde den staart hunner sectie in te wachten.

157. Voor het tusschen twee sectiën doorlaten van het opsluitend gelid, maakt de betrokken s.c^{t}. op het w.c^{o}. ruimte door twee passen voorwaarts te doen.

158. Acht de c.c^{t}. het ten aanzien van een wending onnoodig, dat de s.c^{n}. en het opsluitend gelid ten opzichte der s^{n}. van plaats veranderen, dan maakt hij dit tijdig kenbaar.

De marschen.

159. In bataille wordt niet gemarcheerd.

Tenzij de guide links is aangewezen worden in de front- en flankcolonne de richting en de tusschenruimten, in den regel, naar de rechterzijde onderhouden.

Bij een frontcolonne onderhoudt de r.- of de

benoemde g^e^. der voorste sectie de marschrichting en volgen de overige r.- of benoemde g^s^. het voetspoor van hun voorganger; zij dekken zich op dezen en onderhouden den afstand en den pas.

In een flankcolonne *en échelon* wordt de marschrichting onderhouden door den daarmede belasten g^e^. van de vóór zijnde vleugel-a^g^.

Is een g^e^. uit de richting geraakt of heeft hij zijn afstand verloren, dan wordt een of ander geleidelijk hersteld.

160. Gedurende de marschen eener colonne waken de s.c^n^. voor het onderhouden van het verband in hun s^n^. en voor het bewaren der afstanden of tusschenruimten.

161. De c.c^t^. kan in moeilijk terrein of bij een gevechtsexercitie: *Uit den pas* commandeeren. Op het c^o^.: *In den pas* wordt een zelfde pas hernomen. Moeten, uit den pas marcheerende, bewegingen worden uitgevoerd, dan geschieden deze zooveel mogelijk op c^os^., overeenkomstig punt 113.

162. Bij een marsch uit de flank met vieren, door opgaand hout of ander begroeid terrein, kan de c.c^t^. of de betrokken s.c^t^. eenige passen tusschenruimte doen nemen. Op het daartoe strekkend c^o^.: *Tusschenruimte nemen,* gaan de rijen behalve die, aan de zijde van den a.c^t^. zijwaarts en nemen naar behoefte tusschenruimte. Op het c^o^.: *Aansluiten* wordt naar de zijde van den a.c^t^. aangesloten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

163. In een frontformatie op moeilijk terrein marcheerende kan tusschen de gelederen dubbele afstand worden genomen. Het c°. daartoe is: *Achterste gelid dubbelen afstand nemen.* Op het c°.: *Achterste gelid opsluiten,* zoomede bij het halt houden, wordt de gewone afstand hernomen.

164. In de marschcolonne wordt uitsluitend gebruik gemaakt van den flankmarsch met vieren, met tweeën of met éénen.

165. Het aannemen van den flankmarsch met éénen, uit den flankmarsch met tweeën geschiedt op het c°.: *Met éénen.*

Uitv.: De ct. der voorste sectie doet de formatie met éénen aannemen. De cn. der achterste drie sectiën doen halt maken; zij laten den marsch met éénen aannemen, naarmate zij daartoe ruimte krijgen.

De s.cn. plaatsen zich vóór de gs. aan het hoofd en het opsluitend gelid achter de gs. aan den staart der sectie, waartoe zij behooren.

166. Het aannemen van den flankmarsch met tweeën uit den flank met éénen geschiedt op het c°.:

Met tweeën.

Uitv.: De ct. der voorste sectie doet de formatie met tweeën aannemen, de achterste drie sectiën marcheeren door en formeeren zich op c°. van de s.cn. met tweeën, wanneer zij op de voorgaande sectie zijn opgesloten. De s.cn. en het opsluitend gelid hernemen hunne plaatsen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De afstanden of tusschenruimten eener colonne vergrooten en verkleinen.

167. C°.: *Op geheelen afstand openen.*
Uitv.: Stilstaande: De voorste s.c^{t}. laat aanmarcheeren; de overigen doen bij opvolging hetzelfde, zoodra hun sectie, van de voorgaande geheelen afstand heeft verkregen.
In den marsch: De voorste sectie marcheert door; de c^{n}. der overige sectiën doen deze halt houden en bij opvolging weder aanmarcheeren, zoodra hun sectie van de voorgaande geheelen afstand heeft verkregen.

168. In een stilstaande frontcolonne kunnen, op het c°.: *Op geheelen afstand achterwaarts openen* de afstanden op de voorste sectie worden genomen, die alsdan staan blijft. De c^{n}. der overige sectiën doen rechtsomkeert aanmarcheeren en bij opvolging weder rechtsomkeert halt maken, zoodra, van de sectie onmiddellijk achter hen, geheele afstand is verkregen. Bij deze keertwendingen blijven de s.c^{n}. en het opsluitend gelid ten opzichte van de s^{n}. op hun plaats.

169. C°.: *In gesloten colonne oprukken.*
Uitv.: Stilstaande: De voorste sectie blijft staan; de c^{n}. der overige s^{n}. doen aanmarcheeren en zes passen afstand nemen.
In den marsch: De voorste s.c^{t}. laat halt maken. De overigen doen bij opvolging hetzelfde, zoodra hun sectie van de voorgaande den vereischten afstand heeft verkregen.

Opm.: Moet op minder dan zes passen worden opgerukt, dan worden in het w.c°. de woorden: *In gesloten colonne,* door: *Op ..... passen* vervangen. In dat geval zullen de s.c^{n}., behalve de voorste zich één pas voor het midden hunner sectie plaatsen, terwijl ook het opsluitend gelid één pas afstand neemt van het achterste gelid.

170. In het c°. voor het vergrooten en verkleinen der tusschenruimten van een flankcolonne wordt de a^{g}. aangeduid, waarop de beweging moet plaats hebben.

C°.: *Op ..... uitbreiden (aansluiten).*

Uitv.: Overeenkomstig de uitv. van punt 167 (169). De s^{n}., die zich verplaatsen moeten, nemen met een frontmarsch geheelen (zes passen) afstand. Bij deze beweging blijven de s.c^{n}. en het opsluitend gelid ten opzichte der s^{n}. op hun plaats. Marcheert de colonne, dan houdt de in het c°. genoemde sectie halt.

Opm^{n}.: Moet de genoemde a^{g}. aan- of doormarcheeren, dan wordt in het c°. achter den naam der sectie, het woord *voorwaarts* ingelascht; de overige s^{n}. worden alsdan met een schuinschen marsch en in den looppas naar haar plaats geleid.

Om op grooter dan geheelen afstand te doen uitbreiden of om tot minder dan zes passen te doen aansluiten, geeft de c.c^{t}. het aantal passen in het c°. aan.

Bedraagt de tusschenruimte eener flankcolonne minder dan zes passen, dan zal, indien de a^{n}. met vieren geformeerd zijn, het opsluitend gelid zich tusschen de naastbijzijnde g^{s}. van zijn sectie plaatsen.

Het veranderen van directie eener colonne.

171. C^os.: 1°. *Rechts (links) van directie veranderen* = MARSCH.
2°. *Voorwaarts* = MARSCH.

a. Bij een frontcolonne.

Uitv^n.: 1°. De voorste s.c^t. doet zijn sectie rechts (links) zwenken.

2°. De zwenking der voorste sectie eindigt.

Opm^n.: In de open colonne marcheeren de tweede en volgende s^n. rechthoekig tot op het zwenkingspunt door en beginnen en eindigen de zwenking, op dezelfde plaatsen als de voorste sectie, op de c^os. van haar c^n.

In de colonne op zes passen of minder zwenkt de voorste sectie als bij de open colonne. De c^n. der overige s^n. commandeeren op het eerste w.c°., *schuinslinks (-rechts)*. Op het u.c°. nemen deze s^n. een schuinslinks(-rechts) voorwaartsche beweging aan, waarbij de l. (r.) g^s. den afstand van hun voorganger bewaren. De s.c^n. laten in front herstellen, zoodra hun sectie weder recht achter de voorste is gekomen. De c.c^t. bestuurt, zoo noodig, aan de spil de beweging van deze.

Gedurende het zwenken hunner s^n. maken de c^n. front daarheen.

b. Bij een flankcolonne.

Uitv^n.: 1°. Om de rechter (linker)-sectie die gaande weg met rotten rechts (links) van marschrichting verandert, verrichten de overige s^n. een zwenkende beweging, waarbij de g^s. aan het hoofd

gericht blijven en hun tusschenruimten naar links (rechts) bewaren.

2°. Aanmarcheeren in de nieuwe directie.

172. Een stilstaande front- en flankcolonne kan op het c°.: *Voorwaarts, rechts (links) van directie veranderen* = MARSCH, overeenkomstig punt 171 van opstellingsfront veranderen. Naar gelang dit noodig is, zal de c.c^{t}., indien de compagnie in het nieuwe front is gekomen, doen halt maken of doen doormarcheeren.

Uit de colonne met tweeën of vieren tot de frontcolonne overgaan en omgekeerd.

173. C°.: *Per sectie links (rechts) opmarcheeren* = MARSCH.

Uitv.: Als in de s.s. De s.c^{n}. begeven zich naar het punt, dat zij ten opzichte van hun sectie in de colonne moeten innemen en maken aldaar, tot de opmarsch van hun sectie heeft plaats gehad, front daarheen.

Opm.: In den marsch bewegen de a.c^{n}. zich met het front naar hun a^{g},. tot het c°.: *Voorwaarts* = MARSCH van den c.c^{t}.

174. De overgang uit de frontcolonne tot de colonne met tweeën of vieren geschiedt als in de opm. bij punt 79; de tweede en volgende s^{n}. haken achter de voorgaande aan. In een colonne op zes passen of minder wordt door de s^{n}., na met rotten van directie te zijn veranderd, tot aan de

voorgaande opgesloten en aldaar halt gehouden totdat kan worden aangehaakt.

Opm.: Op laatstbedoelde wijze wordt in alle gevallen gehandeld, waarin s^{n}. uit de flank, die op minder dan geheelen afstand zijn, achter elkander moeten aanhaken.

Uit de orde van bataille in open frontcolonne overgaan met het front naar rechts (links) en omgekeerd.

175. C^{o}.: *Per sectie rechts (links) opmarcheeren* = MARSCH.

Uitv.: Als in de s.s De s.c^{n}. begeven zich naar het punt, dat zij ten opzichte van hun sectie in de colonne moeten innemen en maken aldaar, tot de opmarsch hunner sectie heeft plaats gehad, front daarheen.

176. C^{o}.: *Rechts (links) in bataille* = MARSCH.

Uitv.: De sectiën marcheeren naar genoemde zijde op, de sectiecommandanten begeven zich gedurende den opmarsch op den rechter(linker)-vleugel hunner sectie.

Opm.: De c.c^{t}. zal desvereischt vooraf naar rechts (links), de richting doen verbeteren. Marcheert colonne, dan wordt zoo noodig vooraf de g^{e}. naar de vereischte zijde aangewezen. Gedurende den opmarsch, doet de c.c^{t}. het c^{o}.: *Compagnie* = HALT.

Uit de orde van bataille in een frontcolonne overgaan met het front naar voren en omgekeerd.

Bij het in colonne samentrekken op een vleugel-

sectie, plaatsen de overige s^{n}. zich alle daarvoor of alle daarachter, naar gelang dit in het c^{o}. is aangeduid.

177. Bij het in colonne samentrekken op de tweede of de derde sectie komen de sectiën, die in bataille rechts (links) van de in het c^{o}. genoemde stonden, voor (achter) deze in de colonne.

178. In het w.c^{o}. voor het samentrekken in een frontcolonne wordt eerst de sectie genoemd, waarop de beweging moet geschieden en daarna, voor zooveel noodig, het voor- of achterwaarts.

C^{o}.: Op de sectie, (.....), *in open (gesloten) colonne* = MARSCH.

Uitv.: De c^{t}. van de genoemde sectie begeeft zich op het w.c^{o}. op de plaats als in de colonne. De c^{n}. der overige s^{n}. doen hun sectie uit de flank aanmarcheeren en geleiden haar, langs den kortsten weg, en door voor zooveel noodig met rotten van directie te doen veranderen, naar het punt waar zij evenwijdig aan de genoemde sectie, in de colonne moeten rukken. De s.c^{n}. doen in het vereischte front halt houden en maken, voor hun persoon, halt nabij het punt, vanwaar zij de richting moeten beoordeelen.

Opm^{n}.: Moet de colonne op minder dan zes passen afstand samentrekken, dan worden in het c^{o}. de woorden *in gesloten* door *op ..... passen* vervangen.

179. C^{o}.: *Links (rechts) voorwaarts in bataille* = MARSCH.

Uitv.: De voorste s.c^{t}. begeeft zich op het w.c^{o}. op den rechter(linker)-vleugel zijner sectie. De overige s^{n}. worden door hun c^{n}. uit de flank en door, voor zooveel noodig, met rotten van directie te doen veranderen, langs den kortsten weg naar haar plaats op de lijn van bataille geleid. Indien het hoofd eener sectie nabij die lijn is aangekomen, laat de c^{t}. haar voorbij zich heentrekken en in het vereischte front halt maken.

Opm^{n}. Voor het voorwaarts in bataille komen uit een colonne met sectiën kan spoedshalve ook gecommandeerd worden: *Voorwaarts in bataille, tweede sectie rechts (links)* = MARSCH, waarop de tweede sectie rechts (links), en de derde en de achterste sectie links (rechts) van de voorste naar de lijn van bataille geleid worden. De c^{t}. der voorste sectie plaats zich alsdan op den vleugel, waar de tweede sectie naast komt. Na de richting stelt de c^{t}. der rechter(linker)-sectie zich op den buitenvleugel.

Marcheert de colonne, dan doet de voorste a.c^{t}. zijn a^{g}. halt maken en begeeft zich daarna op den aangeduiden vleugel.

Het uiteengaan en het verzamelen.

180. C^{o}.: RUST of *Ingerukt* = MARSCH; signaal: *afdanken.*

Uitv.: Als in punt 17.

Opm.: Bij het aan rotten zetten worden de karabijnen van het opsluitend gelid tegen de naastbij zijnde vleugelrotten der sectiën geplaatst.

181. C^{o}s.: 1°. *Kader aantreden;* signaal: *Tamboersappel.*
2°. *Verzamelen (-looppas);* signaal: *Gewapend appel (-looppas).*

Uitv^{n}.: 1°. Het kader begeeft zich vlug naar het punt, waar de c.c^{t}. zich bevindt en stelt zich, in het door dezen aan te wijzen front, in de formatie van Fig. II op. De s.c^{n}. maken front naar de door hun sectie in te nemen lijn.

2°. De manschappen gaan zonder spreken (met den looppas) op hun plaats in de sectiën.

TWEEDE ONDERDEEL.

(HET BATALJON).

Dit onderdeel wordt uitsluitend beoefend als voorbereiding voor wapenschouwingen.

Indeeling en opstelling.

182. Het bataljon bestaat uit 2, 3 of 4 compagnieën.

De compagnieën treden, in den regel, als in Fig. III, in de volgorde harer nummers aan.

De officieren, onderofficieren en minderen van den staf plaatsen zich, voor zoover niet elders ingedeeld, vier passen achter de achterste sectie (of achter den linkervleugel) der tweede compagnie; in colonne wordt naarmate de ruimte dit vordert, dichter opgesloten.

De tamboers en de hoornblazers staan, als in het eerste onderdeel bij hun compagnieën. Zij

kunnen ook vereenigd op drie gelederen, volgens de grootte, opgesteld worden (punt 185), waarbij de tamboers in het voorste en v. z. n. op den rechtervleugel van het tweede gelid plaats nemen. Bij de vereenigde tamboers en hoornblazers staat de Inlandsche staftamboer hoornblazer twee passen vóór hun midden.

183. De opstelling van het bataljon heet:

1°. *in bataille*, indien de compagnieën, in bataille geformeerd, met twee à vier pas tusschenruimte, naast elkander zijn geplaatst;

2°. *in colonnen-linie*, indien de compagnieën in gesloten frontcolonne geformeerd ,naast elkander zijn opgesteld;

3°. *in frontcolonne met compagnieën* of *sectiën*, naarmate de achter elkander geplaatste a^{n}. uit, in de frontformatie opgesteld, compagnieën, of sectiën bestaan;

4°. *in colonne met tweeën (vieren)*, indien de compagnieën in colonne met tweeën (vieren) geformeerd, met twee à vier pas afstand, achter elkander zijn opgesteld.

In een open (gesloten) frontcolonne met compagnieën, plaatsen zich de c.c^{n}. vijf (drie) passen vóór het midden hunner compagnie en gedragen zich in algemeenen zin als voor s.c^{n}. is bepaald.

184. In een open frontcolonne bedraagt de afstand, tusschen twee onmiddellijk achter elkaar volgende compagnieën, de frontbreedte der s^{n}., vermeerderd met twee à vier pas.

De colonnen-linie met compagnieën op twee à

FIG. III

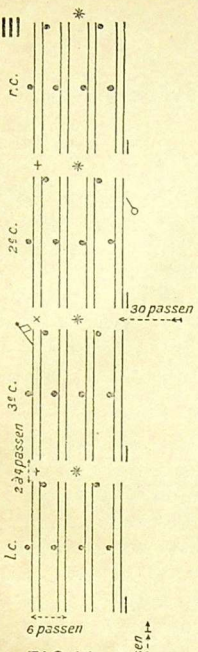

FIG. IV

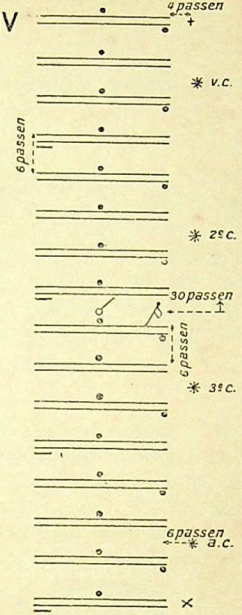

FIG. V

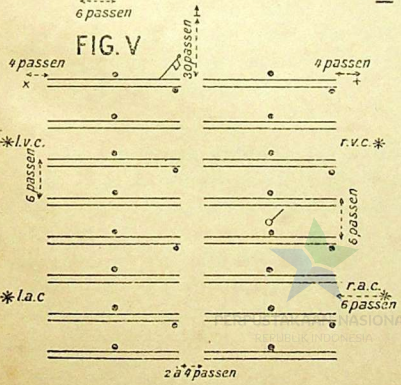

VERKLARING

1 = b.c!
* = c.c!
+ = b.a!
× = a.o!
♭ = vaandeldrager
d = staftamboer
r. = rechter
l. = linker
v. = voorste
a. = achterste
c. = compagnie

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

vier pas onderlinge tusschenruimte, wordt *massa* genoemd.

185. De normaal-vormen zijn in de Fig^{n}. III en IV aangeduid. Zijn de tamboers en hoornblazers vereenigd, dan bevinden zij zich in den vorm van Fig. III achter het midden der tweede compagnie, in die van de Fig. IV, achter het midden der colonne, hebbende de Inlandsche staftamboer in ieder dezer vormen, vijftien passen afstand van het achterste gelid der achterste sectie.

186. De b.c^{t}. bevindt zich in de colonne met tweeën of vieren, normaal ter hoogte van het midden van het bataljon dertig passen uitwaarts van het gelid, dat het laatst vóór was. In bataille staat hij dertig passen achter het midden.

187. De b.a^{t}. bevindt zich in de colonne met tweeën of vieren, vier passen uitwaarts van het hoofd der colonne, aan de zijde van het gelid, dat het laatst vóór was. In bataille staat de b.a^{t}. op twintig passen achter den binnenvleugel van de rechter compagnie.

188. Bij een colonne op marsch stellen zich de vereenigde tamboers en hoornblazers aan het hoofd op ongeveer vijftien passen afstand van de voorste a^{g}.

De b.c^{t}. kan de tamboers en hoornblazers bij de oefening uit dit onderdeel in alle vormen doen plaats nemen, waar hij zulks noodig acht.

Algemeene bepalingen.

189. Voor zoover overeenkomstig bewegingen mogelijk en noodig zijn en geen andere c^{os}. zijn voorgeschreven, doet de b.c^{t}. de c^{os}. van den c.c^{t}. in het eerste onderdeel.

Zoo noodig breidt de b.c^{t}. zijn c^{os}. met de bijvoegingen: *bij opvolging* of: per *compagnie* uit, of wijst hij een der compagnieën aan, die de beweging moet beginnen.

Voor bewegingen, als bedoeld in punt 145, geeft hij zijne bevelen aan de c.c^{n}.

190. Wanneer in de normaal-vormen, alle compagnieën een zelfde beweging te verrichten hebben, wordt, na de w.c^{os}. voor zooveel noodig van de c.c^{n}., het u.c^{o}. van den b.c^{t}. afgewacht; in andere gevallen betreft, tenzij het tegendeel is voorgeschreven, het c^{o}. van den b.c^{t}. uitsluitend de c.c^{n}., die de door hun compagnie te verrichten bewegingen op hun c^{o}. doen uitvoeren.

191. In de normaal-vormen kan het c^{o}.: *Geeft* = ACHT van den b.c^{t}. door het desbetreffend hoorn- of tromsignaal worden voorafgegaan. In andere opstellingen zal dit c^{o}. door genoemd signaal kunnen worden vervangen en doet de b.c^{t}. tot het doen afzetten, aan den schouder hangen, presenteeren en aan rotten zetten der karabijnen, de w.c^{os}. uit de s.s. gevolgd door: *de geweren.*

192. Indien het bataljon een groote uitgestrektheid inneemt of c^{os}. met de stem ongewenscht zijn,

zullen de bewegingen op bevelen geschieden, die door den b.c^{t}. persoonlijk of namens hem, aan de c.c^{n}. worden overgebracht.

193. Verplaatsingen eener compagnie op het c^{o}. van haar c^{t}. geschieden, tenzij anders is voorgeschreven, in den door dezen het meest geschikt geoordeelden vorm en moeten in dit onderdeel langs den kortsten weg worden uitgevoerd.

194. De c.c^{n}. waken voor de orde en het verband in hunne compagnieën. Zij waarschuwen haar bijtijds omtrent de naamsaanduiding overeenkomstig de plaats in het bataljon en doen hun w.c^{os}. door deze naamsaanduiding voorafgaan. Bij kort op elkander volgende w.c^{os}. zal de naamsaanduiding niet herhaald worden.

195. Na het komen of halt maken in een colonnen-linie doen de c.c^{n}. met de karabijn aan den schouder of bij den voet op de plaats rusten.

196. Marcheert het bataljon en wordt een overgang tot een andere formatie bevolen, dan maken, tenzij anders is bepaald, de compagnieën of de compagnie, op welke de overgang plaats heeft, halt.

197. Bij de overgangen in een andere formatie begeeft zich de b.a^{t}. gedurende de uitvoering, voor zooveel noodig, naar zijn nieuwe plaats. Het overige personeel van den staf blijft bij de compagnie, waarin of waarachter het is ingedeeld.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De richtingen.

198. De richtingen geschieden overeenkomstig het gestelde in de punten 149, 150, 151 en 152.

Opm.: Er wordt gericht naar de zijde der richtingscompagnie, dan wel naar of overeenkomstig de compagnie, waarop de beweging plaats heeft; overigens als regel naar rechts.

199. Bij het samentrekken in een frontcolonne zal de b.a^{t}. van de g^{s}. waarop gericht wordt, de plaatsing nagaan en deze, zoo noodig, vlug verbeteren.

200. Wil de b.c^{t}. in een colonnen-linie de richting doen verbeteren, dan zal dit, zoo mogelijk, door alle compagnieën voorwaarts geschieden.

C^{o}.: *Naar de ..... compagnie richten.*

Uitv.: De c^{t}. der genoemde compagnie doet naar rechts de richting verbeteren; de overige compagnieën worden door haar c^{n}. naar de genoemde gericht, waarbij tevens de juiste tusschenruimte wordt genomen.

201. Moet met het richten eener colonnen-linie een verandering van opstellingsfront gepaard gaan, dan geschiedt dit voorwaarts en doet de b.c^{t}. den c^{t}. van een der vleugelcompagnieën, zijn compagnie in het gewilde front opstellen. Op het c^{o}. van punt 200 worden de compagnieën, door haar c^{n}., voor zooveel noodig, naar haar plaatsen in het nieuwe front geleid en aldaar naar de zijde der benoemde compagnie gericht.

De marschen.

202. In bataille en in frontcolonne met compagnieën wordt niet gemarcheerd.

In den regel wordt in de normaal-vormen, zooveel mogelijk, een zelfde pas onderhouden. Het halt maken in die vormen geschiedt op het c°.: *Bataljon* = HALT. In andere formatiën zal, wanneer niet de trom geroerd wordt, in den regel, compagniesgewijze in den pas worden gemarcheerd en zullen de c.c^{n}. den marsch doen staken na het c°.: *Halt maken* of een teeken van den b.c^{t}.

203. Voor een frontmarsch in colonnen-linie wijst de b.c^{t}., zoo mogelijk een, in de marschrichting, ver af gelegen punt aan, waarop door alle compagnieën wordt aangemarcheerd. De zijdelingsche richting behoeft bij dezen frontmarsch niet angstvallig bewaard te worden. De b.c^{t}. doet het c°. voor den marsch voorafgaan door de woorden: *Richting op de ..... compagnie.* De c.c^{n}. waken gedurende den marsch, dat hun tusschenruimte naar de zijde der richtingscompagnie niet te zeer verandert. Zij bevinden zich gedurende den marsch normaal op de, naar de benoemde compagnie gerichte flank hunner compagnie. Bij het halt houden wordt de richting, voor zooveel noodig, naar de benoemde compagnie hersteld.

204. Voor het afmarcheeren (flankmarsch met vieren of tweeën) onverschillig uit welke opstelling, is het

C°.: *Voorwaarts (achterwaarts, rechts, links) in*

marschcolonne marcheert af ..... compagnie vangt aan de beweging.

De afstanden eener frontcolonne vergrooten en verkleinen.

205. De bewegingen geschieden overeenkomstig de punten 167, 168 en 169. De c.c^{n}. herhalen het c^{o}. van den b.c^{t}. niet.

Het veranderen van directie van een frontcolonne.

206. De bewegingen geschieden op de u.c^{os}. van den b.c^{t}. overeenkomstig de punten 171 en 172. In de open frontcolonne worden de c^{os}. van den b.c^{t}. niet door de c.c^{n}. herhaald.

De uitgestrektheid eener colonnen-linie vermeerderen en verminderen.

207. C^{o}.: *Op de ..... compagnie uitbreiden (aansluiten).*

Uitv.: De c^{n}. der niet genoemde compagnieën doen uit de flank aanmarcheeren ten einde deploijements- (twee à vier) pas tusschenruimte te nemen.

Opm.: Moet tot een andere dan deploijementstusschenruimte worden uitgebreid, wordt de te nemen tusschenruimte met: *op ..... passen,* in het c^{o}. aangeduid.

Overgangen uit de gesloten frontcolonne.

208. Overgang uit de gesloten frontcolonne tot de colonnen-linie (massa) met het front naar voren.

C^os.: *Rechts (links) voorwaarts in colonnen-linie (massa);* of:

Voorwaarts in colonnen-linie (massa), tweede compagnie $\frac{\text{rechts}}{\text{links}}$

Uitv.: De voorste compagnie blijft staan; de overige compagnieën worden door haar c^n. met een flankmarsch langs den kortsten weg (met een flank- en een frontmarsch), naar haar plaatsen in de linie geleid.

Opm^n.: Op het laatste c^o. komen de derde en achterste compagnieën links (rechts) van de voorste in linie.

Wordt in het c^o. daaromtrent geen aanduiding gedaan, dan wordt de colonnen-linie met deploijements-tusschenruimten geformeerd.

Overgangen uit de colonnen-linie.

209. *a.* Tot de gesloten frontcolonne met het front naar rechts (links).

C^o.: *Rechts (links) in gesloten colonne.*

Uitv.: De c.c^n. doen rechts (links) van directie of opstellingsfront veranderen; de voorste compagnie maakt halt, zoodra de achterste a^s. is omgezwenkt. De andere compagnieën rukken op de voorste in gesloten colonne op.

Opm.: Hebben de compagnieën verminderde tusschenruimten, doet de b.c^t. vooraf, en voor zooveel noodig, naar rechts (links) uitbreiden.

210. *b.* Tot de gesloten frontcolonne met het front naar voren.

C°.: *Op de ..... compagnie (voor- of achterwaarts) in gesloten colonne.*

Uitv.: De genoemde compagnie blijft staan; de c^{n}. der overige compagnieën geleiden dezen met een flankmarsch, langs den kortsten weg naar hare plaatsen in de colonne.

Opm^{n}:. De aanduiding: voor- en achterwaarts betreft alleen het samentrekken op een vleugelcompagnie.

Staat het bataljon in massa, dan worden de compagnieën door een front- en een flankmarsch in de colonne geleid.

Het uiteengaan en het verzamelen.

211. Het bataljon gaat uiteen overeenkomstig punt 180.

Om te doen verzamelen plaatst de b.c^{t}. twee man kader, bij voorkeur uit het opsluitend gelid, als algemeene guides in de lijn, die het bataljon moet innemen; zij stellen zich loodrecht en met den rechterarm op de af te bakenen lijn. De b.c^{t}. doet inmiddels de c^{os}. (signalen) geven van punt 181.

De compagnieën worden bij de c.c^{n}. verzameld als in punt 181 en naar hare plaatsen op de lijn geleid, door den b.c^{t}. daarvoor uitgezet. De linkerflank der 2e compagnie komt te staan nabij den linker algemeenen guide. Tenzij anders wordt bepaald, plaatsen de compagnieën in volgorde harer nummers zich in massa, in colonnen met sectiën.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

HOOFDSTUK V.

Grondslagen voor het gebruik der Genietroepen op het gevechtsveld.

212. De Genietroepen vormen een hulpwapen. Zij verrichten arbeid rechtstreeks ten behoeve van andere wapens of diensten.

213. De Genietroepen zijn bestemd voor werkzaamheden in het algemeen belang en voor die werkzaamheden, waarbij speciale technische vaardigheid vereischt wordt.

214. De taak der Genietroepen omvat:

1e. bevorderen van de vuuruitwerking der eigen troepen voor zoover dit niet door die troepen zelve gedaan kan worden;
2e. belemmeren van de bewegingsvrijheid des vijands;
3e. 3e. bevorderen van de bewegingsvrijheid van de eigen troepen;
4e. verminderen van de vuuruitwerking des vijands;
5e. deelnemen aan de voorbereiding van een stormaanval;
6e. deelnemen aan den stormaanval zelve, onmiddellijk achter de voorste infanterieafdeeling, teneinde het veroverde terrein dadelijk in staat van tegenweer te brengen (stellingoorlog);

PERPUSTAKAAN NASIONAL

7e. werkzaamheden op de etapelijnen.

215. Omtrent het gebruik der veldgenietroepen en moet als vaststaand gelden, dat de commandant van een ter beschikking gestelde afdeeling veldgenietroepen *alle* opdrachten ontvangt, welke door zijn afdeeling moeten worden uitgevoerd. Het bewaren van het tactisch verband wordt hierdoor bevorderd.

216. Wanneer een aanvoerder met eenige opdracht belast, in de onmogelijkheid verkeert om tijdig bevelen te vragen, is hij verplicht, naarmate de toestand dit vordert, volgens zijn eigen inzicht op te treden.

Met gezag bekleed moet men zich bewust zijn, dat besluiteloosheid en overdreven aanhankelijkheid aan de bevelen, die blijkbaar wijziging behoeven, schadelijk kunnen worden voor den uitslag van het gevecht.

217. De troepencommandant, wien een afdeeling veldgenietroepen en ter beschikking is gesteld, is verantwoordelijk voor het juiste gebruik er van.

HET GEVECHT DER VELDGENIETROEPEN.

Algemeene grondslagen.

218. De veldgenietroepen maken als regel slechts gebruik van hun vuurwapens tot zelfverdediging. De wapening met de karabijn mag voor den troepencommandant, ter wiens beschikking een afdeeling genietroepen is gesteld slechts bij hoo-

ge noodzakelijkheid aanleiding geven hen als infanterie te gebruiken.

219. Genietroepen, aangewezen om den aanval der infanterie te vergezellen, moeten zich zoodanig vooruit bewegen, dat zij op het gewilde oogenblik met zoo min mogelijk verliezen, hun eigenlijke taak — het verrichten van de noodzakelijke pionier werkzaamheden — kunnen aanvangen.

220. De genietroepen volgen de bewegingen van de infanterie overeenkomstig de bevelen of aanwijzingen van den troepen c^t. ter wiens beschikking zij zijn gesteld. De c^t. der genietroepen leidt de voorwaartsche beweging, regelt de wijze van terreinwinnen en geeft de formaties aan, waarin dit geschiedt. In het algemeen gedragen de genietroepen zich gedurende het terreinwinnen op overeenkomstige wijze als de in gelijksoortige omstandigheden verkeerende infanterie (ondersteuningstroepen, troepen in tweede gevechtslinie).

221. De pionierarbeid op het gevechtsveld geschiedt onder bescherming van de andere wapens. Indien de genietroepen zich laten verleiden, gedurende het werk de karabijn op te nemen in stede van het gereedschap, moet dit als een succes voor den vijand worden aangemerkt.

222. Genietroepen, die ook onder bedreiging van den vijand, of zelfs onder diens vuur en niettegenstaande de onvermijdelijke verliezen, kalm den hun opgedragen arbeid blijven verrichten, toonen de ware opvatting van hun plicht te hebben.

223. Een gevecht wordt normaal gevoerd in de verspreide orde. Het karabijnvuur kan dan tot zijn grootste uitwerking komen; ook is het in die formatie het minst uitdoofbaar.

224. Ook de gesloten orde is op het gevechtsveld onontbeerlijk. Zij biedt de gelegenheid om te juister plaats gedeelten van de macht beschikbaar en in de hand te hebben, ten einde in behoeften te voorzien, die gedurende den strijd aan den dag treden.

225. Van het artillerie-vuur kunnen reeds boven de 3000 M. en van het infanterie- en mitrailleur-vuur reeds boven de 1500 M. ernstige verliezen worden geleden. Lange tirailleurliniën, ook al zijn zij ijl. bevorderen de uitwerking van het vijandelijk artillerie-vuur. Is de kans op verliezen aanwezig, dan moeten gesloten eenheden, ten opzichte van de strekking der invallende schoten smalle doelen aanbieden. De flankcolonne met groote tusschenruimten verdient alsdan de voorkeur, omdat deze kleine trefvakken heeft, beter in staat stelt om dekkingen nuttig aan te wenden, de leiding en de bewegingen vergemakkelijkt en een opstelling *en échelon* toelaat, waardoor het inschieten der artillerie kan worden bemoeilijkt.

Aangezien de sectie een nog te loonend doel vormt, zal deze onder de gedachte omstandigheden moeten worden opgelost in gesloten brigades met tweeën uit de flank, welke zoodra zij onder vijandelijk artillerie-vuur komen sprongsgewijze, onregelmatig — dus niet in liniën van brigades — voorwaarts snellen, totdat de uitwerking van het

vijandelijk infanterie-vuur dwingt tot het aannemen der verspreide orde.

Vuurleiding.

226. Tot het afweren van onverhoedsche aanvallen van infanterie of cavalerie zal steeds gevuurd worden met *standvizier*. Een mikpunt zal gewoonlijk niet behoeven te worden gegeven.

Bij een cavalerieaanval zal steeds geconcentreerd snelvuur worden afgegeven op het midden der linie, teneinde den samenhang er van te verbreken.

Het vuurgevecht.

227. Het vuurgevecht zal als regel slechts dienen tot zelfverdediging. Tegen vijandelijke infanterie moet het in de verspreide orde gevoerd worden.

De commandant der afdeeling alleen is bevoegd tot het geven van het bevel tot vuuropening.

Behoudens zijn bevoegdheid om in te grijpen in de vuurleiding der sectiecommandanten, berust de rechtstreeksche leiding van het vuur overigens bij de sectiecommandanten (vuren punt 111).

228. Bij overgang tot den stormaanval zal tijdig de bajonet opgezet behooren te worden.

229. In verband met den beperkten taschvoorraad zal indien de genietroepen aan het vuurgevecht moeten deelnemen, de reservemunitie uit den gevechtstrein dadelijk worden uitgegeven, terwijl tevens onverwijld maatregelen moeten worden ge-

troffen om den voorraad van den gevechtstrein weer uit den munitietrein aan te vullen.

230. Een cavalerieaanval zal steeds in de gesloten orde met opgezette bajonet afgewacht worden. Er wordt niet gevuurd boven de 500 M.; het vuren heeft plaats met standvizier.

Gericht wordt op het midden van de linie. Indien een hoornblazer zich bij de afdeeling bevindt zal de commandant onmiddellijk het signaal „Cavalerie" doen blazen.

Opm.: Voor een vuuropening op cavalerie moet worden toegezien, dat a^{n}. der eigen partij niet kunnen worden getroffen.

Tirailleurs en troepen, die gedurende een cavalerieaanval door het vuur der eigen partij gevaar loopen, leggen zich plat op den grond.

Op enkele ruiters wordt geen vuur door een afdeeling geopend, maar zoo noodig aan eenige manschappen gelast op hen te schieten.

Nachtelijke ondernemingen.

231. Bij nachtelijke ondernemingen kunnen genietroepen aan de infanterie worden toegevoegd voor het opruimen van hindernissen, het in staat van verdediging brengen van het veroverde terrein, enz.

232. Het bewaren van orde en verband en van de grootst mogelijke stilte zijn noodzakelijke voorwaarden voor het succes.

233. Bij het terreinwinnen bewegen de troepen,

welke zich niet in de tirailleurlinie bevinden, zich in flankcolonne.

Verbindingsrotten onderhouden het verband tusschen de afdeelingen in elke linie en tusschen de liniën onderling.

234. Zonder uitdrukkelijken last mag niet worden gevuurd; worden vijandelijke patrouilles of posten ontmoet, dan moeten deze zonder aarzelen en zonder geraas oogenblikkelijk met het blanke wapen onschadelijk worden gemaakt.

Noch door geweervuur, noch door geschreeuw mogen de afdeelingen zich laten verleiden om van de gegeven marschrichting af te wijken.

235. In het werkzaam vuren van den vijand of in het schijnsel van zoeklichten komende, werpt alles zich plat op den grond neder, om zoodra mogelijk de voorwaartsche beweging te hervatten.

Wenken voor de opleiding in het gevecht.

236. Aanvankelijk worden de oefeningen in het terreinwinnen zoo mogelijk gehouden op een terrein, waarop voldoende dekking voorhanden is, doch dat tevens het overzicht in de eigen opstelling niet te zeer bemoeilijkt Daarna worden terreinen gekozen, die het verband en de samenwerking bezwaarlijker maken.

237. De oefeningen van afdeelingen genietroepen als onderdeel eener tweede of derde gevechtslinie moeten, zoo mogelijk, op onderscheidene terreinen plaats hebben. Omdat voor deze exercitiën in gesloten orde niet altijd een werkelijk aanwe-

zige voorste gevechtslinie behoeft te worden ingedeeld, kan de gelegenheid grooter zijn om op afwisselende terreinen te oefenen.

238. Wanneer de beperkingen in het betreden der terreinen het onmogelijk maken om de gevechtshandelingen op de afstanden te doen plaats hebben, die daarvoor in de werkelijkheid zouden gekozen worden; wanneer om dezelfde reden de afstanden tusschen de gevechtsliniën kleiner moeten genomen worden dan dit wenschelijk zou zijn; of wanneer de terreingesteldheid het noodzakelijk maakt, dat door verspreide of gesloten a^{n}. een andere houding wordt aangenomen, dan in het werkelijk gevecht zou behooren te geschieden, dan moeten die afwijkingen door de betrokken c^{n}. onder de aandacht hunner minderen worden gebracht.

239. Indien het bij een oefening niet mogelijk is, noodige terreinversterkingen te doen uitvoeren, moeten zij toch met het kader worden besproken; het beloop der c.q. aan te leggen loopgraven zal, nu en dan, door het in den grond plaatsen van sabels als anderzins worden aangegeven.

240. Bij een onderstelden aanval van cavalerie, moeten de richting waarin en de afstand waarop zij wordt waargenomen, zoomede de sterkte en de gang, worden aangegeven, teneinde de c^{n}. in de gelegenheid te stellen zich te oefenen in het nemen van snelle en goede besluiten.

241. In verband met den geringen tijd welke voor het houden van gevechtsoefeningen beschikbaar kan worden gesteld, moet worden volstaan

met de oefeningen in het gevechtschieten tevens te benutten om den troep te onderwijzen, hoe deze zich op het gevechtsveld moet gedragen, zoowel in rust als in beweging en met gebruikmaking van natuurlijke en kunstmatige dekkingen.

Officieren en onderofficieren-instructeurs moeten echter een juiste voorstelling hebben van de omstandigheden waaronder en de wijze waarop genietroepen, zoowel aanvallend als verdedigend aan den strijd zouden kunnen deelnemen.

FLUITSIGNALEN,

TEEKENS.	SIGNAAL K. Korte stoot. L. Lange stoot.
1.— Algemeen attentiesein of „geeft acht".	Een zeer gerekte lange stoot.
2.— Halt.	K.
3.— Voorwaarts (gewone pas).	K. K.
4.— Rechtsomkeert.	K. K. K.
5.— Vuren.	L—L—L—enz.
6.— Ophouden met vuren.	K. K. K. K. enz.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.